БЕЛАРУСКАЯ МАЛАДЗЕЖНАЯ ГАЗЕТА

ЧЫРВОНАЯ ЧЗ ЗМЕНА

1 верасня 1994 г.
Чацвер
№ 95(13812)
Кошт у розніцу 10 рублёў
Выдаецца з 1921 года

У НУМАРЫ:

Малюе Віктар ДУБОВІК

ДЗЕНЬ ДОБРЫ, ШКОЛА!

Менавіта з такіх слоў пачаўся сённяшні дзень для многіх грамадзян нашай краіны. Сярод іх і 30 тысяч хлапчукоў і дзяўчынак Першамайскага раёна г.Мінска. Ці гатовыя школы да сустрэчы з імі, што новага, цікавага падрыхтавалі для вучняў настаўнікі? Адказаць на гэтыя пытанні мы прапанавалі намесніку загадчыка па вучэбна-выхаваўчай рабоце аддзела адукацыі Першамайскага раёна г.Мінска Святлане Аляксандраўне БОСАЙ:

— Для кожнага настаўніка першае верасня — заўсёды вельмі шчымлівае і адказнае свята. Гэта сімвалічны пачатак нялёгкага шляху ў цудоўную краіну ведаў. Што новага на гэтым шляху? Перш за ўсё — узрастаючая ўвага да асобы вучня, фарміраванне асобы, у пэўным сэнсе, нават адраджэнне. Сёння школы максімальна імкнуцца працаваць для дзяцей, задавальняць іх патрэбнасці і інтарэсы. Раённы аддзел адукацыі праводзіць значную работу па гуманізацыі навучальна-выхаваўчага працэсу ў школах. У аснове яе — законы аб адукацыі, аб мовах і аб правах дзіцяці, новыя канцэпцыі адукацыі і выхавання, Дзяржаўная комплексная праграма развіцця адукацыі і выхавання ў Беларусі.

У раёне працуюць 3 школы-гімназіі, 24 агульнаадукацыйныя школы, 10 маюць розныя ўхілы. У 3 школах працуюць эксперыментальныя праграмы. Вядзецца профільнае навучанне: фізіка-матэматычнае, грамадска-гуманітарнае, экалагічнае, эканамічнае. 50 працэнтаў школ раёна маюць статус беларускамоўных, працуюць 176 беларускамоўных класаў, пастулова ажыццяўляецца перавод устаноў адукацыі на нацыянальную аснову, вядзецца прапаганда беларускай мовы, як дзяржаўнай мовы Рэспублікі Беларусь.

У сувязі з пераходам на новы змест адукацыі і новыя методыка-педагагічныя тэхналогіі адбываюцца сур'ёзныя змены ў арганізацыі навучальна-выхаваўчага працэсу, у рабоце з педагагічнымі кадрамі. 33 кабінеты камп'ютэрнай тэхнікі ў школах дапамагаюць ажыццяўляць навучанне і выхаванне на ўзроўні сучасных патрабаванняў, зроблены пэўныя крокі па ўвядзенню камп'ютэрнай тэхнікі і ў сферу кіравання адукацыяй.

Сёння жыццё запатрабавала адкрыцця 17 рэальных 10—11-х класаў у агульнаадукацыйных школах і 4 рэальных класаў у вячэрне-завочнай адукацыйнай школе № 24, якая ў перспектыве будзе шматпрофільнай або рэальнай школай.

Хочацца адзначыць, што больш цікавай стала і выхаваўчая работа. У школах з'явіліся новыя дзіцячыя аб'яднанні па інтарэсах: "Скарынічы", "Эколагі", "Міласэрнасць", "Нашчадкі", створана першая ў рэспубліцы раённая дзіцяча-юнацкая асацыяцыя "Вясёлка".

...І ўсё ж, нягледзячы на тое, што вопыт работы нашага аддзела атрымаў распаўсюджанне ў рэспубліцы, існуе нямала праблем. Напрыклад, неабходна ўзмацніць узаемасувязі паміж дзіцячым садком і школай. Многія школы раёна, асабліва мікрараёна "Уручча", перагружаны, і гэта адмоўна ўплывае на якасць навучання і выхаваўчую работу. З-за адсутнасці фінансавання матэрыяльна-тэхнічнай базы школ стрымліваецца стымуляванне і развіццё навуковай і вынаходніцкай творчасці. Вельмі балючымі пытаннямі сталі ў апошні час арганізацыя летняга адпачынку і працы дзяцей, працаўладкаванне непаўналетніх.

Нядаўна на сесіі райсавета народных дэпутатаў была разгледжана работа аддзела адукацыі па ўдасканаленню навучальна-выхаваўчага працэсу ў школах і дашкольных установах. Спадзяёмся, што ў выніку намечаных мер нашы праблемы будуць хутчэй вырашаны.

З пачаткам новага навучальнага года, з Днём ведаў віншую ўсіх чытачоў "Чырвонкі".

Запісала Вера ШЧЭЦІНА.
Фота Аляксандра ХІТРОВА.

Кур'ер "ЧЗ"

Размова пра зарплату яшчэ не завершана?

Федэрацыя прафсаюзаў Беларусі правяла "круглы стол" па пытаннях занятасці і аплаты працы. Удзел у ім прынялі члены ўрада, федэрацыі прафсаюзаў і аб'яднанняў наймальнікаў, прадстаўнікі Вярхоўнага Савета, шэрагу міністэрстваў і ведамстваў, навукова-даследчых інстытутаў, Цэнтра занятасці, прадпрыемстваў.

Абмеркаваны актуальныя праблемы, якія датычаць недасканаласці аплаты працы і занятасці насельніцтва. Старшыня Федэрацыі прафсаюзаў Беларусі Уладзімір Ганчарык пералічыў прычыны, з-за якіх мінімальная заработная плата страціла ўсялякі сэнс як эканамічная катэгорыя. Асноўныя з гэтых прычын тлумачацца, у першую чаргу, гіперінфляцыяй і зніжэннем аб'ёмаў вытворчасці. Аднак пры аднолькавым зніжэнні вытворчасці ў рэспубліках СНД у Беларусі мінімальная зарплата ў 5 разоў меншая, чым у Расіі, у 4 разы — чым у краінах Балтыі. Нават на Украіне атрымліваюць у два разы больш. Адна з эканамічных супярэчнасцей у сістэме аплаты ў рэспубліцы заключаецца ў неадпаведнасці мінімальнага бюджэту спажывання (спажывецкай карзіны) мінімальнай зарплаце, яна ў 8 разоў меншая. Федэрацыя прафсаюзаў бачыць два шляхі выхаду з эканамічнага крызісу — ісці шляхам павышэння заработнай платы або індэксаваць даходы. У асноўным усе сыходзіліся на думцы аб недасканаласці тарыфнай сістэмы аплаты працы, крытычным стане ў стварэнні новых рабочых месцаў, якім ва ўсім свеце займаецца малы і сярэдні бізнес. Менавіта яго неразвіццё ў нашай рэспубліцы нараджае беспрацоўе ў сумных маштабах. Як афіцыйнае, так і скрытае. Асаблівая ўвага ў кожным выступленні ўдзялялася сістэме падаткаабкладання, дакладней — яе недасканаласці. Дамінуючым у падаткаабкладанні, на думку спецыялістаў, павінен быць падатак на прыбытак. Найбольш яркім было выступленне віцэ-прэзідэнта Беларускага Саюза прадпрымальнікаў і арандатараў Юрыя Весялова. Комплексная праграма выхаду рэспублікі з крызісу, на думку спецыялістаў саюза, узяла за аснову сацыяльна-рыначную мадэль эканомікі, аднак захавала ўвесь комплекс сацыялістычных падыходаў да вырашэння эканамічных праблем. Улічваецца ўсё, акрамя інтарэсаў людзей. Аналітычная група Саюза прадпрымальнікаў і арандатараў лічыць, што пры гіперінфляцыі ў 40-50 працэнтаў прывязваць заработную плату да эфектыўнасці вытворчасці — эканамічны абсурд. Заработную плату ў дадзены момант фарміруюць знешнія ўмовы, а не ўнутраныя намаганні рабочых калектываў. Удзельнікі "круглага стала" вырашылі стварыць камісію з прадстаўнікоў прысутных арганізацый, якая, зыходзячы з пастаноўкі агульных пытанняў, павінна сфарміраваць прапановы для прэзідэнта і ўрада і рэкамендаваць уключыць іх у комплексную антыкрызісную праграму.

"Залатая" сувязь

Як паведамілі ў Міністэрстве сувязі і інфарматыкі, з 1 верасня ў 2—2,5 раза павялічаны тарыфы на паслугі.

Мінута міжгародняй тэлефоннай размовы ў межах вобласці будзе каштаваць 12 рублёў, у маштабах рэспублікі — 24 рублі. Адно слова звычайнай тэлеграмы цяпер каштуе 3 рублі, тэрміновай — 6 рублёў. Перасылка простага пісьма да 20 грамаў ацэньваецца ў 6 рублёў.

Мемарыял болю, гонару і сораму

Працягваецца будаўніцтва мемарыяла воінам-інтэрнацыяналістам на рачным востраве ля Траецкага прадмесця ў Мінску.

Зараз ідзе падвод камунікацый для работы зімой, практычна завершана праектаванне азелянення вострава. Ад грамадзян і арганізацый паступілі ўжо ахвяраванні на будаўніцтва больш чым на паўмільёна рублёў (у новым вылічэнні). У трэцім квартале Міністэрства фінансаў рэспублікі павінна выдзеліць для гэтай мэты 300 мільёнаў. Адкрыць мемарыял плануецца да 50-годдзя Перамогі ў Вялікай Айчыннай вайне.

БЕЛІНФАРМ.

Небяспечныя дары лесу

Здаўна палешукі атрымлівалі значнае папаўненне да свайго стала і бюджэту ў выглядзе дароў лесу. Палярна памянялася сітуацыя пасля трагедыі на ЧАЭС. Вось ужо не адзін сезон "ціхага палявання" адзначаецца значнае павышэнне ў іх дапушчальных доз утрымання радыенуклідаў.

Да прыкладу, сёлета, паводле звестак Жыткавіцкага райцэнтра гігіены і эпідэміялогіі, з 40 узятых проб свежых чарніц непрыгоднай для ўжытку аказалася амаль палова. Асабліва неспрыяльная сітуацыя склалася ва ўгоддзях Найдзянскага, Палянскага, Ленінскага і Людзяневіцкага лясніцтваў.

Алесь ЛАРЫЁНАЎ.

Доўгая дарога да святынь

З малебна ў Свята-Духавым кафедральным саборы ў Мінску некалькі дзён таму пачалася навукова-творчая экспедыцыя "Дарога да святынь".

Прадстаўнікі духавенства, вядомыя ў рэспубліцы вучоныя, дзеячы культуры, журналісты — яе ўдзельнікі. Маршрут іх — па старажытных цэнтрах беларускага духоўнага жыцця, гісторыі і культуры: Жыровічы, Слонім, Баранавічы, Навагрудак — да старажытнага Полацка. Менавіта там 4 верасня адбудзецца мітынг удзельнікаў экспедыцыі і грамадскасці рэспублікі, прысвечаны святкаванню першага Дня беларускага пісьменства і друку. А асвеціць няблізкі шлях экспедыцыі нязгасная лампадка са святым агнём ад труны гасподняй, запаленай у 1992 годзе ў Іерусаліме, якая захоўваецца ў Свята-Духавым кафедральным саборы. Затым нязгасная лампадка будзе знаходзіцца паблізу мошчаў Вялікай Ефрасінні Полацкай у жаночым манастыры ў Полацку. За тыдзень, праведзены ў дарозе, удзельнікі экспедыцыі сустрэнуцца з захавальнікамі і праваднікамі роднай культуры, абмяняюцца з імі ведамі і назіраннямі, адкажуць на пытанні мясцовых жыхароў. Яны спадзяюцца, што галоўная мэта "Дарогі да святынь"— прапаганда гісторыка-культурнай спадчыны беларускага народа — будзе дасягнута дзякуючы непасрэднаму ўдзелу ў экспедыцыі ўсіх жадаючых далучыцца да гэтага масавага мерапрыемства.

Кіраўнікі і педагогі не патрэбны

За 6 месяцаў бягучага года па дапамогу ў органы дзяржаўнай Рэспубліканскай службы занятасці насельніцтва звярнуліся 78254 чалавекі.

З іх працаўладкавана 46009, у тым ліку 38073 беспрацоўных. Найбольшым попытам карыстаюцца рабочыя спецыялісты, асабліва будаўнічыя. Такім чынам, за чэрвень ад прадпрыемстваў і ўстаноў Беларусі ў Службу занятасці трапіла больш як 24 тысячы заявак, з якіх 20 тысяч складаюць запыты на рабочыя прафесіі. 105 заявак было пададзена на кіраўнікоў пасады, 46 — на медыцынскіх работнікаў і 8 — на педагагічных.

Святлана КУЛІКОВА.

Злачыннасць "маладзее"

Як паведамляе абласное ўпраўленне статыстыкі, колькасць цяжкіх злачынстваў на Віцебшчыне за паўгоддзе дасягнула 1473, што на 29 працэнтаў больш, чым за такі ж перыяд летась.

Ажыццёўлена 75 наўмысных забойстваў, 148 цяжкіх цялесных пашкоджанняў, зарэгістравана 2,2 тысячы крадзяжоў дзяржаўнай і грамадскай маёмасці. З выяўленых правапарушальнікаў кожны трэці не працаваў і не вучыўся, кожны другі — ва ўзросце да 30 гадоў.

Уладзімір МІХНО.

Курсы валют на 31 жніўня:

	Даляр ЗША		Ням. марка	
	Скупка	Продаж	Скупка	Продаж
"Комплекс"	2772	2860	1756	1810
"Дукат"	2740	2860	1730	1820
"Прыор"	2810	2870	1770	1820

ПАДПІСКА-94

Для нашай газеты стала ўжо традыцыяй аказваць магчымую падтрымку самым неабароненым слаям насельніцтва. Сёлета, напрыклад, у другім квартале мы арганізавалі бясплатную падпіску для школ нашай рэспублікі. На чацвёрты квартал такая магчымасць была прадастаўлена інвалідам. Нядаўна рэдакцыя атрымала ліст-падзяку, які мы з задавальненнем змяшчаем.

"Паважаная рэдакцыя!

Мінскае гарадское праўленне Беларускага таварыства інвалідаў выказвае вам шчырую падзяку за выдзяленне сродкаў на правядзенне бясплатнай падпіскі на IV кв. 1994 г. на вашу газету інвалідам г.Мінска.

Вы добра разумееце, у якім цяжкім стане знаходзяцца зараз інваліды нашага горада, і таму любая ўвага, аказаная ім, саграе душу".

Нагадваем, што падпіска на "Чырвоную змену" працягваецца. Наш падпісны індэкс 63129, кошт на квартал — 1200 рублёў.

Ф. СП-1

Міністэрства сувязі і інфарматыкі Рэспублікі Беларусь

АБАНЕМЕНТ на газету 63129 (індэкс выдання)

ЧЫРВОНАЯ ЗМЕНА Колькасць камплектаў

на 1994 год па месяцах

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

Куды (паштовы індэкс) (адрас)

Каму (прозвішча, ініцыялы)

ПВ | месца | літар

ДАСТАВАЧНАЯ КАРТКА на газету 63129 (індэкс выдання)

ЧЫРВОНАЯ ЗМЕНА

Кошт	падпіскі	___руб.___кап.	Колькасць камплектаў
	пераадрасоўкі	___руб.___кап.	

на 1994 год па месяцах

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

Куды (паштовы індэкс) (адрас)

Каму (прозвішча, ініцыялы)

Дзяжурныя па выпуску перакладчык Андрэй СІДАРАЎ, рэдактар Якаў ЯСЭПКІН.

"Еўраньюс" — "Суперчэннэл" — "TV-5"

НАД УСЁЙ ЕЎРОПАЙ БУДЗЕ "НЕБА Ў ДЫЯМЕНТАХ"

Міністры навакольнага асяроддзя з некалькіх еўрапейскіх краін правялі сустрэчу ў Ліхтэнштэйне.

Яны аб'явілі аб рашэнні Германіі, Аўстрыі і Швейцарыі сумесна змагацца з вялікай колькасцю выкідаў CO^2, якія разбураюць азон. Да 2000 года ў рамках ААН мяркуецца распрацаваць праграму па барацьбе з забруджваннем навакольнага асяроддзя, у рамках якой знойдзе вырашэнне і праблема выкідаў CO^2

ЭКСТРЭМІЗМ БЕЗ МЕЖАЎ

Адзін з вядомых дзеячаў Ірландскай рэспубліканскай арміі (ІРА) Шын Фейн Джэры Адамс намякнуў, што ў бліжэйшы час будзе аб'яўлена аб спыненні тэрарыстычных актаў.

Адамс падкрэсліў, што на нядаўняй сустрэчы з кіраўніцтвам ІРА ён рэкамендаваў спыніць вайну, якая працягваецца ўжо 25 гадоў. Аднак пратэстанцкія экстрэмісты заявілі, што спыненне агню будзе азначаць пачатак грамадзянскай вайны ў Паўночнай Ірландыі.

СЕРБСКІ "ГОРДЗІЕЎ ВУЗЕЛ"

Баснійскія сербы аб'явілі, што рэферэндум, праведзены сярод мясцовага насельніцтва, адназначна адхіліў план мірнага ўрэгулявання, распрацаваны кантактнай групай на чале з ЗША, Расіяй, Англіяй і Францыяй.

Францыя і Германія не лічаць правядзенне рэферэндуму правамоцным. Паводле апошняга плана, сербам прапануюць 49 працэнтаў тэрыторыі, прычым амаль усе самыя вялікія гарады і землі, багатыя карыснымі выкапнямі, адыдуць да іх праціўнікаў. Практычна сербская тэрыторыя будзе складацца з трох анклаваў. Нагадаем, што на сёння сербы кантралююць 75 працэнтаў Босніі і Герцагавіны.

СЛАВУТЫ "МЭДЗІСОН" МОГУЦЬ "ПРЫВАТЫЗАВАЦЬ"

Карпарацыя ІТТ і яе партнёр "Кейблвіжн" збіраецца ажыццявіць грандыёзную пакупку — набыць сусветна вядомую арэну "Мэдзісон Сквер Гардэн" за велізарную цану.

На гэтай арэне, у прыватнасці, праводзяць свае дамашнія матчы хакеісты "Нью-Йорк Рэйнджэрс", стаўшыя ў гэтым годзе ўладальнікамі Кубка Стэнлі, а таксама баскетбалісты адной з самых папулярных каманд "Нью-Йорк Найтс", прайграўшыя ў фінале НБА чэмпіёну — "Х'юстан Рокетс".

(Працяг на 3-й стар.).

ПАВЕДАМЛЕННІ, АТРЫМАНЫЯ ПА КАНАЛАХ СПАДАРОЖНІКАВАЙ СУВЯЗІ "ЧЫРВОНАЙ ЗМЕНЫ"

Бізнес-клас

ХТО СТВАРЫЎ "ЗЛАВЕСНЫ ВОБРАЗ"?

Ні адно з сучасных перыядычных выданняў не займае негатыўнай пазіцыі адносна рыначных пераўтварэнняў і прадпрымальніцтва. Такую думку выказаў на семінары дзелавой прэсы, які адбыўся ў Мінску, дырэктар прэс-цэнтра выдавецка-паліграфічнай кампаніі "Эрыдан" Леанід Міндлін. Ён заявіў, што спецыялісты кампаніі прыйшлі да гэтага вываду пры дапамозе кантэнт-аналізу сродкаў масавай інфармацыі. Дарэчы, такім метадам карыстаюцца контрразведчыкі пры выяўленні спецыяльных ведаў з неспецыяльных крыніц.

Прэса міжвольна фарміруе негатыўную думку грамадскасці з-за пастаяннага выкарыстання журналістамі знакавай сістэмы, гэта значыць, шэрагу слоў, якія выклікаюць непрыязнасць абываценя. Напрыклад, ужыванне спалучэння "ценявая эканоміка" адразу ж падразумявае нешта адмоўнае. Хоць ценявая эканоміка існавала ў савецкі перыяд, але "злавесны вобраз" "ценявых эканамістаў" вісіць над цяперашнімі пасрэдніцкімі і гандлёва-закупачнымі кааператывамі, нягледзячы на тое, што сёння іх дзейнасць зусім законная. Тое ж самае адбываецца, калі чытача інфармуюць аб якой-небудзь правіннасці работніка малога прадпрыемства. Важна не што ўчыніў, а хто. Прыналежнасць да малога бізнесу ўжо ёсць вінаватасць.

На думку дырэктара аднаго з самых прэстыжных выдавецтваў, грандыёзная кампанія па дыскрэдытацыі прадпрымальніцтва пачалася некалькі гадоў таму ў маскоўскіх газетах. Тры сацыяльныя сегменты, якіх больш за ўсё цікавіла паражэнне свабоднага бізнесу, — базарная мафія, дзяржаўны гандаль і чыноўнікі — уклалі дастаткова вялікія сумы ў так званыя "заказныя" артыкулы і стварэнне ўжываемай цяпер большасцю журналістаў негатыўнай знакавай сістэмы.

У заключэнне Леанід Міндлін звярнуўся да беларускіх журналістаў з просьбай не паддавацца ўладзе прывычнага штампа і глыбей вывучаць рыначныя працэсы і прадпрымальніцтва для таго, каб пры фарміраванні грамадскай думкі вярнуць і акрэсліць страчаную мяжу паміж цывілізаваным і незаконным бізнесам.

Вера ГРАКОВІЧ.

"PROCTER AND GAMBLE" НА БЕЛАРУСІ

Буйнейшы вытворца касметычных тавараў, пральных парашкоў і адбельвальнікаў, прадметаў сацыяльна-бытавога прызначэння, медпрэпаратаў упершыню афіцыйна заявіў аб пачатку сваёй працы на рынку Беларусі.

На прэзентацыі фірмы "Procter and Gamble" ў Гандлёва-прамысловай палаце Рэспублікі Беларусь прадстаўнік аддзялення кампаніі ў горадзе Эшбарн (ФРГ), якое ажыццяўляе гандаль з краінамі СНД і Балтыі, Хане Пітэр Хайсен пазнаёміў з дыстрыб'ютэрамі з Мінска, Віцебска, Гомеля, Гродна. Яны будуць распаўсюджваць прадукцыю ў абласцях рэспублікі.

Кампанія імкнецца авалодаць усімі рынкамі СНД, не выключаючы магчымасці і будаўніцтва рэгіянальных прадпрыемстваў па выпуску сваёй прадукцыі, у тым ліку і ў Беларусі. Акрамя таго, кіраўніцтва кампаніі не жадае праводзіць палітыку, у рамках якой прадукцыя рэалізоўвалася б у якіх-небудзь эксклюзіўных магазінах.

Прадстаўнікі кампаніі паабяцалі ўжо праз некалькі месяцаў насыціць сваімі таварамі беларускі рынак.

Святлана КУЛІКОВА.

"ПАС" — палітыка-аналітычная служба

"Залатыя моманты" напрыканцы палітычнага лета

□ Якаў ЯСЭПКІН, "ЧЗ"

Беларускае палітычнае лета завяршылася ўчора. Сёння і надалей сціплае вераснёўскае сонца пачне ахалоджваць рэшткі ліпеньска-жнівеньскай спёкі, якая ў прамым і пераносным сэнсе пазначыла першыя тыдні прэзідэнцтва Аляксандра Лукашэнкі.

Па ўсёй верагоднасці, восень стане адметнай парой для новай улады. Фактам гісторыі можна лічыць перадвыбарчыя дэкларацыі, бо жорсткія рэаліі патрабуюць ад палітыкаў дзеянняў, прычым дзеянняў нетрывіяльных. Хаця цяпер працягваецца распрацоўка праграмы па выхаду з крызісу пад эгідай прэзідэнта, літаральна кожны дзень становіцца тым "залатым момантам", упусціць які, значыць, упусціць Жар-птушку ініцыятывы. Відавочнай логіцы адпавядаюць дзеянні А.Лукашэнкі, які некалькі дзён таму сустрэўся з калектывам распрацоўшчыкаў антыкрызіснай праграмы і заявіў, што кожны са 150 спецыялістаў будзе несці персанальную адказнасць за падрыхтаваныя ім палажэнні. Пакуль і прыхільнікі, і апаненты беларускага кіраўніка пагаджаюцца з тым, што Аляксандр Лукашэнка мае крэдыт народнага даверу і адпаведна запас трываласці, ён імкнецца з найбольшай эфектыўнасцю такі крэдыт выкарыстаць. Менавіта гэтым тлумачыцца і ягоны ўдзел у праграме Андрэя Караулава "Момант ісціны" і ўчарашняе выступленне ў прамым эфіры Беларускага тэлебачання.

Варункі жыцця сярэднестатыстычнага выбаршчыка пасля абрання прэзідэнта відавочна не змяніліся (і змяніцца не маглі), але, безумоўна, паралельна з фарміраваннем урадавых і прэзідэнцкіх структур прадпрымаюцца канкрэтныя меры па магчымай сёння стабілізацыі. Аб гэткай канкрэтыцы размаўляў і, згодна з планам тэлесустрэч, будзе яшчэ весці гутарку Лукашэнка. Хто, як не ён, адчувае цяпер цяжар адказнасці за лёс нацыянальнага адраджэння і разумее жаданне людзей з першых вуснаў пачуць словы тлумачэння і абгрунтавання антыкрызісных захадаў. Маскоўскі журналіст вёў дыялог з прэзідэнтам больш як тры з паловай гадзіны (зразумела, эфірны прэс пакінуў свае карэктывы на канчатковым варыянце "Моманту ісціны", абмежаваным праграмнымі рамкамі). Яшчэ большую цікавасць выклікаў прамы эфір для беларускай тэлеаўдыторыі. Дадатковую вагу словам прэзідэнта надае сам час. Напрыканцы палітычнага лета назіралася актывізацыя рознанакіраваных плыняў, у тым ліку і тых, якія супрацьстаялі Аляксандру Рыгоравічу пад час выбарчай кампаніі. Таму вызначэнне прыярытэтных напрамкаў галоўным чынам эканамічнага развіцця выходзіць на першы план. І справа, зрэшты, не ў праграмных параграфах "выратавальнага фаліянта", а ў іх, няхай і выбраным, частковым агучванні чалавекам, ад якога многае залежыць. Нельга скідваць з рахунку таксама адчувальнае павышэнне цэн і тарыфаў, меўшае месца апошнім часам. Бадай, толькі прэзідэнт можа растлумачыць і такую неабходнасць, абазначыўшы перспектыву.

Асноўны і самы важкі фактар поспеху рэфармавання на ўсіх узроўнях — народны давер і ўзаемаразуменне. Вось у чым тая лакальная задача, вырашэнню якой павінны спрыяць публічныя выступленні прадстаўнікоў улады: прэзідэнта, прэм'ера, іншых высокіх "чыноў" у правячай іерархіі. Здаецца, традыцыйнымі становяцца прэс-канферэнцыі Кабінета Міністраў па панядзелках. Такую галоснасць трэба адзначыць, безумоўна, як з'яву прыкметную, асабліва, калі параўноўваць адкрытасць новага ўрада з "чорнай скрынкай" былога Саўміна — ледзь не перманентным маўчаннем кебічаўскіх чыноўнікаў. Вядома, аднымі словамі справе не дапаможаш. Аднак людзям без сумненняў імпануе адкрытая палітыка, хаця вектар галоснасці пры яе правядзенні можа і набліжацца да лініі, памежнай з папулізмам. І, па зноў-такі зразумелых прычынах, партыю "першай скрыпкі" ў камерным ансамблі правіцеляў выконвае прэзідэнт. Мабыць, шчырыя ноты ў голасе, характэрныя для тэлегутарак народнага абранніка і, дарэчы, знаёмыя па "трыбунных" выступленнях Аляксандра Лукашэнкі-дэпутата, дасягнуць сваёй мэты. Хутчэй за ўсё, што так. У народзе шануюцца мроі-надзеі.

ФЕСТЫВАЛІ

"Новыя твары" — так называецца міжнародны маладзёжны фестываль, які праходзіць у гарадах рэспублікі. У рамках фестывалю ў Мінску адбыліся карнавальнае шэсце, рок-канцэрт, феерверк.

Фота Аляксандра ТАЛОЧКІ, БЕЛІНФАРМ.

ПРЭС-КАНФЕРЭНЦЫІ

КДБ імкнецца да адкрытасці, а МУС рэгіструе небывалы ўсплёск злачыннасці

Адбылася чарговая прэс-канферэнцыя па выніках работы Кабінета Міністраў за тыдзень.

Прэм'ер-міністр Міхаіл Чыгір праінфармаваў журналістаў аб выніках паездкі ўрадавай дэлегацыі ў Славакію.

У прэс-канферэнцыі, як і было паабяцана журналістам на мінулым тыдні, прынялі ўдзел кіраўнікі сілавых міністэрстваў. Міністр абароны Анатоль Кастэнка падрабязна расказаў пра далейшае рэфармаванне Узброеных Сіл Беларусі і засяродзіў увагу прысутных на праблемах ваеннага будаўніцтва. Бліжэйшай задачай Міністэрства абароны, як падкрэсліў міністр, з'яўляецца стварэнне ўзброеных сіл, якія здольны надзейна ажыццяўляць абарону Айчыны. Колькасць асабовага саставу ў рамках разумнай дастатковасці да 1995 года будзе даведзена да 90 тысяч чалавек. Для афіцэраў і прапаршчыкаў, якія будуць звольнены ў запас, плануецца адкрыць яшчэ 6 філіялаў Рэспубліканскага цэнтра перападрыхтоўкі і працаўладкавання ў розных рэгіёнах рэспублікі, што дапаможа хутчэйшай адаптацыі запаснікоў да цывільнага жыцця. Сярод іншых задач ваеннага будаўніцтва Анатоль Кастэнка назваў распрацоўку стратэгічнай праграмы ўмацавання інфраструктуры ўзброеных сіл, іх баявога і матэрыяльна-тэхнічнага забеспячэння.

Старшыня КДБ Уладзімір Ягораў яшчэ раз падкрэсліў імкненне асабовага саставу службы бяспекі да адкрытасці. Ён паведаміў аб стварэнні ў структуры КДБ двух падраздзяленняў па барацьбе з карупцыяй і арганізаванай эканамічнай злачыннасцю. Такія ж структуры з'явяцца і ва ўсіх абласных упраўленнях службы бяспекі. Дарэчы, новыя падраздзяленні ствараюцца ў рамках існуючых штатаў. Ён адзначыў, што асабовы састаў будзе дзейнічаць выключна ў рамках Канстытуцыі і заканадаўства Беларусі.

У кароткай інфармацыі міністр унутраных спраў Юрый Захаранка зноў выказаў трывогу з-за росту злачыннасці. Паводле яго слоў, такога ўсплёску крымінальнай злачыннасці не было за ўсю гісторыю рэспублікі. Юрый Захаранка шчыра прызнаўся, што, на жаль, поспехамі тут пакуль не прыходзіцца хваліцца, аднак органы ўнутраных спраў поўныя рашучасці змагацца з парушальнікамі законнасці і правапарадку.

БЕЛІНФАРМ.

Літаратурны каляндар

Верасень

1. Чацвер.
ДЗЕНЬ МІРУ.
ДЗЕНЬ ВЕДАЎ.
ДЗЕНЬ БЕЛАРУСКАГА ПІСЬМЕНСТВА І ДРУКУ.

2. Пятніца.
105 гадоў з дня нараджэння К.І.Шапялевіча (1889—1976), беларускага мовазнаўца і педагога.

4. Нядзеля.
135 гадоў з дня нараджэння Б.І.Эпімах-Шыпілы (1859—1934), дзеяча беларускай культуры, выдаўца, мовазнаўца і фальклярыста.

7. Серада.
75 гадоў з дня нараджэння Алеся Асіпенкі (Аляксандр Харытонавіч) (1919—1994), беларускага пісьменніка.

8. Чацвер.
МІЖНАРОДНЫ ДЗЕНЬ САЛІДАРНАСЦІ ЖУРНАЛІСТАЎ.
80 гадоў з дня нараджэння Б.А.Кежуна (1914—1984), рускага паэта, перакладчыка і даследчыка беларускай літаратуры.

20. Аўторак.
75 гадоў з дня нараджэння (1919) Я.К.Усікава, беларускага літаратуразнаўца і крытыка.

23. Пятніца.
70 гадоў з дня нараджэння (1924) А.В.Вольскага (сапр. Вольскі-Зэйдэль), беларускага паэта.

24. Субота.
90 гадоў з дня нараджэння М.Я.Пецюкевіча (1904—1983), беларускага і польскага этнографа.

27. Аўторак.
СУСВЕТНЫ ДЗЕНЬ ТУРЫЗМУ.

30. Пятніца.
80 гадоў з дня нараджэння (1914) Д.К.Міцкевіча, стваральніка і першага дырэктара Літаратурнага музея Якуба Коласа.

МУДРАЯ СТАЛАСЦЬ

Здаецца, ён і не мяняецца з гадамі — наш Даніла Канстанцінавіч: самавіты постаццю, паважны рухамі, задуменны і разважлівы. І па-ранейшаму цікаўны да ўсяго, што дзеецца на свеце. Пра што б ні зайшла гаворка — ва ўсім дасведчаны слухач і субяседнік. Для Бацькаўшчыны "бацькаўшчыну" вахоўваць быў закліканы Даніла Канстанцінавіч Міцкевіч пасля смерці Якуба Коласа. З яго ж, зразумела, удзячнай згоды. Пакінуў службу ў Акадэміі навук, службу перспектыўную. З загадчыка лабараторыі пайшоў на пасаду дырэктара Літаратурнага музея Якуба Коласа. Прызначэнне атрымаў у красавіку 1957 года. Звыш дваццаці гадоў кіраваў гэтай святыняй Беларусі (адкрыццё музея адбылося 4 снежня 1959 года), кіраваў дбайна і аўтарытэтна. Цяпер Даніла Канстанцінавіч персанальны пенсіянер, служыць дому Коласа ў якасці старшага навуковага супрацоўніка.

Дасканалы знаўца біяграфіі народнага паэта, ён шчодра задавальняе патрэбы ўсіх цікаўных. Неацэнную паслугу аказаў работнікам Інстытута літаратуры імя Янкі Купалы АН Беларусі пры падрыхтоўцы 12- і 14-томных збораў твораў Якуба Коласа: вытлумачыў шмат якія моманты гісторыі напісання твораў, пракаменціраваў багатую эпісталярную спадчыну песняра.

Ахвотна Даніла Канстанцінавіч сустракаецца з наведвальнікамі музея, бачыцца з народам і "ў адрыве ад вытворчасці" выступае ў навучальных установах, у працоўных калектывах. Слова яго чытаецца ў друку, голас чуецца з блакітнага экрана, па радыё...

Іван КУРБЕКА.
Каляндар "Родны край" 1994 г.

ВІЗІТНАЯ КАРТКА

Чужы сярод сваіх

Ва ўсім свеце, акрамя моды утылітарнай, "для ўсіх", існуе яшчэ й "мода дзеля моды", мода чыстага мастацтва, розніца паміж якімі прыкладна такая ж, як між тыражаваным нацюрмортам у вашай кухні і жывапісным творам дзе-небудзь у мастацкім музеі ці прэстыжнай галерэі. У Беларусі ёсць першая, але няма другой. Затое сама сабой нарадзілася трэцяя, характэрная спецыфічна для грамадзян былога Саюза — мода натоўпу, што з'явілася з жадання мець усё гэткае ж, як у суседа...

Не зважаючы ні на якія плыні і тэндэнцыі, вуліца стварае ўласную моду — агульная цяга да уніформы прымушае суайчыннікаў апранацца спачатку ў аднолькавыя каляровыя маечкі з вышыванымі літарамі на грудзях, а крыху пазней усе, бы па нейкаму загаду, напінаюць на сябе зноў аднолькавыя турэцкія "палавікі"...

Менавіта такім чынам была апранута глядацкая публіка першага рэспубліканскага фестывалю маладзёжнай моды "Міла-94", што адбыўся недзе ў красавіку гэтага года. Андрэй Сныткін у ім не ўдзельнічаў — вырашыў спачатку паглядзець. І быў расчараваны. Па-першае, наведвальнікамі, што, як высветлілася, прыйшлі проста смачна паесці пад гэтае відовішча, і самімі конкурснымі работамі, уражанне ад якіх было такое, што "недзе гэта ўжо сустракалася".

Айчыннай модзе яшчэ надта цяжка пазбавіцца ад пэўных стэрэатыпаў, перайсці мяжу да "мастацтва дзеля мастацтва" — і гэта цалкам зразумела. Ствараць такую моду ў эканамічна разбуранай дзяржаве — ледзь ці не абсурдная рызыка. Бо справа гэта — заведама стратная, і пакуль больш надзейна гандляваць "снікерсамі", чым ствараць нейкае там мастацтва...

Тое, што малюе Андрэй, — зусім іншы, паэтычны свет, надзвычай прыгожы і вельмі далёкі ад паўсядзённасці. Ягоныя ідэі з поспехам маглі б канкурыраваць з цікавымі знаходкамі карыфеяў сусветнай "от куцюр". Тое прызнавалі ўсе, каму даводзілася бачыць Андрэевы эскізы, але, між іншым, мадэльеры Беларускага Дома мадэляў проста пацікавіліся: "Навошта ты нам сёмы, калі нас тут ужо шэсць?.." А супрацоўнікі фірмы "Крысціна" пасля працяглых охаў і ўздыхаў захаплення ў рэшце рэшт абвясцілі, што каб былі ягоныя мадэлі прасцейшыя, а сам ён кваліфікаваным закройшчыкам... Карацей, спадара Сныткіна не зразумелі.

Цьеры Мюглеру і П'еру Кардэну было прасцей з самага пачатку. Да кантракта Мюглера з ягоным першым Домам мадэляў не патрабавалася ніякіх кравецкіх курсаў. А Кардэн праславіўся ўжо ў 17 гадоў, калі арганізатары конкурсу, падобнага нашай "Міле", дапамаглі ямуператварыць ягоныя папяровыя ідэі ў нешта не такое эфемернае.

Разлічваць на чыюсьці дапамогу Андрэю вельмі цяжка. Аднаго разу ён вырашыў распачаць "уласную справу" і нават пазычыў на тое ў сябра 20 тысяч "баксаў". А калі пачаў падлічваць кошт неабходнай тэхнікі ды арэнды памяшкання, зразумеў, што памарыць, вядома, можна, але да рэальнасці ўсё гэта не мае ніякага дачынення. Ды і ў каго б знайшлі попыт тыя вытанчаныя мадэлі?

— Калі я быў круп'е ў "Чорным лімоне", часам проста жахаўся, як там апраналіся наведвальнікі,— успамінае хлопец.— Здаецца ж, і грошы ёсць... Прабачце, але гэта вельмі смешна, калі пажылая дама, якую тры дні на лыжах аб'язджаць трэба, імкнецца выглядаць, нібы юная дзяўчынка. Яе ж можна было сапраўднай прыгажуняй зрабіць! Бо касцюмам зусім нескладана схаваць любыя недахопы, а калі яшчэ дадаць маленечкую цікавую дэталь — у любой кампаніі поспех забяспечаны... Я ўпэўнены, што лёгка мог бы тое зрабіць.

Але пакуль яго ідэі разбягаюцца, бы непаслухмяныя дзеці. Знаёмая папрасіла выдумаць для яе шлюбны ўбор, "каб быў не падобны ні на што". А крыху пазней яе сяброўкі кінуліся шыць сабе дакладна такія ж сукенкі, толькі іншага колеру... Спадар Сухоцкі, рэжысёр Беларускага тэлебачання, узяў у Андрэя пэўную колькасць работ з мэтай паказаць іх нейкаму знаёмаму немцу — і вось ужо колькі месяцаў у самым літаральным сэнсе знік...

Засталася яшчэ надзея на гаспадыню магазіна амерыканскага адзення, што размешчаны паблізу кінастудыі "Беларусьфільм". Ад'язджаючы ў Амерыку, яна забрала з сабою пачак Андрэевых эскізаў для мясцовых мадэльераў. І, развітваючыся, пераканана зазначыла: "Працаваць ты будзеш хутчэй за ўсё ў нас або тут, але для нас. Свае наўрад ці падтрымаюць..."

Магчыма, яна мела рацыю. Ці памылялася? Калі нехта з айчынных мецэнатаў яшчэ вагаецца, куды ўкласці грошы, няхай патэлефануе Андрэю па нумары 21-05-53.

Ірына ЗАВАДСКАЯ.

ПРАВЕРЦЕ ПРАВІЛЬНАСЦЬ АФАРМЛЕННЯ АБАНЕМЕНТА

На абанеменце павінен быць прастаўлены адбітак касавай машыны.

Пры афармленні падпіскі (пераадрасоўкі) без касавай машыны на абанеменце прастаўляецца адбітак каляндарнага штэмпеля аддзялення сувязі. У гэтым выпадку абанемент выдаецца падпісчыку з квітанцыяй аб аплаце кошту падпіскі (пераадрасоўкі).

- -

Для афармлення падпіскі на газету або часопіс, а таксама для пераадрасавання выдання бланк абанемента з даставачнай карткай запаўняецца падпісчыкам чарнілам, разборліва, без скарачэнняў, адпаведна ўмовам, выкладзеным у каталогах.

Запаўненне месячных клетак пры пераадрасаванні выдання, а таксама клеткі "ПВ-МЕСЦА" робіцца работнікамі прадпрыемстваў сувязі.

"Зубраня" збіраецца падрасці

Двойчы за апошнія дні давялося перажыць горыч расставання з новымі сябрамі дзецям з вядомага лагера "Зубраня", якія адпачывалі ў апошняй летняй змене.

Першы раз — на Нарачы, што пакінула ў іх назаўсёды лепшыя ўспаміны, другі — на плошчы ля будынка Вярхоўнага Савета Беларусі, Цэнтральнага дома афіцэраў і галоўнага офіса маладзёжных арганізацый рэспублікі ў Мінску. Тут дзеці абменьваліся адрасамі і абяцалі не губляць адзін з адным сувязі.

Хлопчыкі і дзяўчынкі, што сабраліся на дваццаць жнівеньскіх дзён на беразе вядомага беларускага возера з усіх канцоў рэспублікі, у тым ліку і з раёнаў чарнобыльскай бяды, паводле іх уласнага прызнання, выдатна адпачылі ў галоўнай дзіцячай здраўніцы, якая ўсё больш набывае рысы міжнароднага маладзёжнага лагера. Іх гасцямі і таварышамі ў апошняй, перад пачаткам навучальнага года, змене былі равеснікі з блізкага і далёкага замежжа.

А "Зубраня" прадоўжыць аздараўленчую місію і восенню. Згодна з пастановай урада для далейшага развіцця і ўмацавання матэрыяльна-тэхнічнай базы лагера плануецца выдаткаваць неабходныя сродкі, у тым ліку і з Чарнобыльскага фонду. Дзеці, якія будуць тут адпачываць і адначасова вучыцца, павінны атрымаць у сваё распараджэнне камп'ютэрныя і відэакласы, новыя будынкі, паўнацэннае, высокакаларыйнае харчаванне. Адпаведным міністэрствам і ведамствам даручана забяспечыць рост лагера "Зубраня" па ўсіх параметрах, аж да абнаўлення транспартнага парка лагера і забеспячэння яго гаруча-змазачнымі матэрыяламі, удасканалення медыцынскага абслугоўвання, забеспячэння лекавымі прэпаратамі.

БЕЛІНФАРМ.

Кур'ер "ЧЗ"

Паветра, якім дыхае скаўт

Рамантыка і вандроўкі — вось тое паветра, якім дыхае сапраўдны скаўт.

Яшчэ не паспелі зрабіцца ўспамінамі ўражанні ад адпачынку ў чэрвеньскім міжнародным летніку "Робін Гуд", дзе разам з беларускімі "ваўчанятамі" і "разведчыкамі" адпачывалі сябры літаральна з усяго былога Саюза, а таксама з Аўстраліі і Францыі — і вось ужо нашыя скаўты, прыхапіўшы з сабою французаў, выправіліся ў Крым. Там, у маляўнічым месцы з надзвычай прыгожай назвай "Блакітны Заліў" размясціўся яшчэ адзін скаўцкі летнік.

Тры дні таму "разведчыкі", нарэшце, вярнуліся дамоў. Як і належыць, перапоўненыя ўражаннямі і жаданнем расказаць пра ўсё-усё. Бо адпачынак, як і звычайна, атрымаўся вельмі змястоўным. Пазнаёміўшыся з кіеўскімі эколагамі, скаўты вырашылі арганізаваць свой экалагічны летнік — і на працягу колькіх тыдняў дапамагалі сячы сушняк і садзіць дрэвы на месцах былых пажарышчаў, займаліся ачысткай крыніц у гарах. За гэты тэрмін вельмі моцна пасябравалі з крымскімі, расійскімі і башкірскімі скаўтамі, раптам заўважыўшы, што адрозненняў паміж імі няма ніякіх. Тое ж адзначаў і прэзідэнт Саюза скаўтаў Беларусі Ігар Касцевіч пад час сваёй сустрэчы з прэзідэнтам Крыма спадаром Мяшковым. Настальгія па агульнаму сяброўству дала свае вынікі — ужо ў верасні да беларускіх скаўтаў завітаюць кіраўнікі скаўцкай арганізацыі з Аўстраліі, каб наступным летам (на свае Навагоднія святы) запрасіць да сябе на ўсе тры месяцы.

Ірына ЗАВАДСКАЯ.

У Оршы — педагагічны каледж

Аршанскае педагагічнае вучылішча атрымала статус каледжа.

У старэйшай сярэдняй навучальнай установе, якая існуе з 1921 года, штогод навучаецца каля 700 чалавек. Большасць прадметаў тут выкладаецца на беларускай мове.

Ісак КОГАН.

СТРАКАТАЯ МАЗАІКА

Чаго крыўдаваць украінцам?

Хахлы, дык гэта ж атлеты...

У шматлікіх народаў ёсць крыўдныя і бяскрыўдныя мянушкі. Так, пад час службы не раз ў свой адрас чуў "бульбаш". Італьянцаў пагардліва завуць макароннікамі, германцаў мы завём немцамі (ад слова "нямы"), рускіх клічуць кацапамі, палякаў — пшэкамі (ляхамі), украінцаў — хахламі...

Хахлы — гэта была адметнасць на галаве ў казакоў з Ніза (Запарожскай Сечы). У атлетаў Старажытнай Грэцыі на макаўцы былі таксама — хахлы. Вось і паўтарылі казакі з Запарожжа ў сваім абліччы грэчаскіх атлетаў. А ад іх і перанялі ўкраінцы такую добрую мянушку — хахлы...

Кароль аддае загад забіць салдата

Палякі ўдала апелі ўсіх сваіх каралёў, іх жонак і палюбоўніц. Так атрымалася і з Янам Сабескім і яго жонкай (спачатку палюбоўніцай) Марысяй. Чамусьці гэтых каранаваных асоб калі-нікалі вабіла Гродна. Калі яны ў ім прымалі серныя ванны, то памяшканне ўпрыгожвалася духмянымі кветкамі, іграла музыка. Як адзначаў пісьменнік Аляксей Карпюк, дзве паненкі пад час працэдуры трымалі ў каралевы пад носам ружы.

Тады ж у Гродна Ян III Сабескі загадаў пакараць смерцю свайго салдата. Загад адразу ж быў выкананы.

Гімнасій. Гімназія і Слуцк

Гімнасій — гэта месца для фізічных практыкаванняў, а таксама філасофскіх гутарак (Старажытная Элада).

Гімназія — агульнаадукацыйная сярэдняя вучэбная ўстанова. Цікава, а калі на Беларусі з'явілася першая гімназія і дзе яна знаходзілася?

Як адзначае "Храналогія гісторыі Беларусі", у 1617 г. у Слуцку заснаваны ліцэй — адна са старэйшых навучальных устаноў Беларусі (у XIX ст. — гімназія). У гэтай звестцы недакладнасць, справа ў тым, што ў 1617 г. князем Янушам Радзівілам была толькі закладзена кальвінісцкая гімназія, а не ліцэй, а адчынена яна была ў 1624 годзе. Якраз у гэтым годзе ёй спаўняецца 370 гадоў. Чаму я аб гэтым гавару так проста, бо з тых часоў захаваўся будынак гэтай гімназіі і сёння ў ім вучаць дзятву і даюць атэстаты сталасці.

Амаль усё сваё жыццё аддаў вывучэнню гісторыі, мастацтва і літаратуры Случчыны нябожчык (у гэтым годзе ён сканаў на сваім 65-годдзі) вядомы на Беларусі адраджэнец, яе ўлюблёны краязнаўца, натхнёны даследчык, палымяны літаратар, рамантычны чалавек Рыгор Родчанка, які ў свой час апублікаваў кнігу "Старэйшая школа Беларусі". Пералічым толькі некаторых вучняў адзінай навучальнай установы на тэрыторыі былога Саюза, якая працуе на адным і тым жа месцы, у адным і тым жа будынку каля 400 гадоў, — гэта беларускія пісьменнікі Абуховіч-Бандзінелі, Плуг, Дыла, польскі і літоўскі Даўкша, рускі Бярозка, астраном Цэраскі, славуты вучоны Косберг, асобна падкрэслю Капіевіча (шматбаковую дзейнасць гэтага чалавека немагчыма абазначыць адным словам, але сённяшні беларускі, рускі, украінскі шрыфт — гэта справа яго розуму і рук. Пётр I толькі афіцыйна ўвёў яго, таму і завецца пятроўскім).

Міхась МАЛІНОЎСКІ.

СА СКРЫЖАЛЯЎ 1994 ГОДА

Старонка са Статута Вялікага княства Літоўскага.

* * *

Спаўняецца 465 гадоў з дня ўвядзення ў дзеянне (29 верасня 1529 г.) першага Статута — збору феадальнага права ў Вялікім княстве Літоўскім, Рускім, Жамойцкім. У складанні і рэдагаванні Статута прымаў удзел Францыск Скарына. У 1566г. у нашай краіне быў прыняты дапрацаваны варыянт Статута, у трэці раз ён быў удасканалены і прыняты ў 1588г. "Статут, —як адзначае А. Петрашкевіч, — гонар нашага народа, сведчанне яго дзяржаўнасці, цывілізаванасці, культуры і адметнай самабытнасці... Статут з'явіўся першым сістэматызаваным зборам законаў у Еўропе, які ўключыў у сябе дзяржаўнае, вайсковае, маёмаснае, крымінальнае і сямейнае права. То быў узор праватворнай думкі ў тагачаснай Еўропе".

Дзеянне Статута на беларускіх землях было адменена расійскімі ўладамі толькі ў 1840г.

* * *

Мінае 430 гадоў, як Пётра Мсціславец і Іван Фёдараў (Федаровіч) выдалі першую ў Маскве кнігу ("Апостол",1564 г.). Пасля "Часословца" (1565) друкарская дзейнасць нашых землякоў спынілася з прычыны супраціву маскоўскага духавенства і баярства. У канцы 1565 г. П.Мсціславец і І.Фёдараў разам са сваім начыннем вярнуліся на Радзіму. У Вільні пазнаёміліся з магнатам Рыгорам Хадкевічам і распачалі выдавецкую работу ў яго маёнтку Заблудаў пад Беластокам, дзе 425 гадоў таму (17 сакавіка 1569 г.) выдрукавалі "Евангелие учительское", а ў 1570 г. — "Псалтырь" і "Часословец".

Пасля гэтага Іван Федаровіч (належаў да беларускага шляхецкага роду, які меў герб "Шранява"), накіроўваецца ў Львоў, дзе 420 гадоў назад (1574) выдае "Апостол" і "Азбуку", тым самым зрабіўшы ўклад у небывалы росквіт ўсходнеславянскай культуры эпохі Адраджэння.

Старонка кнігі Сімяона ПОЛАЦКАГА

265 гадоў: такі зямны і пасмяротны век Сімяона Полацкага (Самуіла Гаўрылавіча Пятроўскага-Сітняковіча). Яго настаўнікам у Полацку быў знакаміты ў тыя часы педагог і пісьменнік Ігнат Іеўлевіч (1619—1689). Потым Самуіл становіцца студэнтам Кіева-Магілянскай школы (пазней акадэміі). У Кіеве набывае званне дыдаскала — настаўніка. Там жа і пачынае пісаць вершы, трактаты на лацінскай, польскай, царкоўнаславянскай і старабеларускай мовах.

У віленскі перыяд вучобы Самуіл становіцца уніятам: паступае ў ордэн Базыля Вялікага. У гэты час ён захапляецца ідэяй экуменізму — мірнага паяднання праваслаўных, каталікоў, пратэстантаў-рэфарматараў. Гэтым самым хоча ратаваць ад канфесійнага расколу сваіх суграмадзян.

У Полацку ён перажывае вайну, якая ў гісторыі вядома пад назвай "Патоп". У крывавай калатнечы войскаў Расіі, Швецыі, Рэчы Паспалітай (1654—1667) больш за ўсё пацярпелі беларускія землі: насельніцтва скарацілася амаль напалову.

У 1656 годзе Самуіл прымае манаства і новае імя — Сімяон. Гэтым самым ён хоча знайсці дастойнае прымяненне сваім здольнасцям пісьменніка, вучонага, перакладчыка. Таму і становіцца настаўнікам малодшых класаў брацкай школы пры Багаяўленскім кляштары.

330 гадоў назад (зімой 1664 г.) Сімяон пераязджае ў Маскву. "Жыццё і творчасць беларускага паэта ў Маскве (1664—1680) — гэта не здрада беларускім інтарэсам на карысць Масквы..."— зазначае філосаф Уладзімір Конан. Яшчэ Ф.Скарына спрабаваў ажыццявіць "духоўную сустрэчу" Захаду і Усходу.

У Маскве Сімяон Полацкі служыць у асабістай канцылярыі цара. У 1667 годзе прызначаецца выхавальнікам і настаўнікам царскіх дзяцей. Многа сіл аддае і на выдавецкую справу, на прапаганду еўрапейскай культуры ў Расіі.

***

Згадваючы 250-годдзе слуцкай персіярні (заснавана каля 1744г.),— фабрыкі шаўковых паясоў, успомнім верш Максіма Багдановіча "Слуцкія ткачыхі". Яшчэ ў 1737 г. у радзівілаўскім Слуцку працавалі 23 ткачы, 12 пазументшчыкаў, 1 вышывальшчык, 1 кілімшчык — з розных маёнткаў князя: Урэчча, Нясвіжа, Свержаня... Ствараліся паясы, якія па якасці, прыгажосці былі лепшыя за турэцкія і персідскія.

150 гадоў назад гэтая мануфактура прыходзіць у заняпад. І ўсё ж так званы слуцкі пояс XVIII стагоддзя стаў узорам для іншых ткацкіх мануфактур Беларусі, Польшчы. Пад умельства нашых майстроў спрабавалі падладзіцца ткачы Масквы,Парыжа, Ліёна. Але якасць іх пасаў саступала беларускім, якія пазней сталі своеасаблівай візітнай карткай нашае культуры.

***

Два з паловай стагоддзі аддзяляюць нас ад гібельнага полымя Крычаўскага паўстання. 250 гадоў мінае, як гарчаць на скрыжалях нацыі імёны Васіля Вашчылы, Івана Карпача, Стэся Бачко, Васіля Вецера... Яны ажываюць зноў і зноў — у п'есах Уладзіміра Караткевіча, Івана Чыгрынава, у празаічных і паэтычных радках нашчадкаў...

Падрыхтаваў Сяргей ПАНІЗЬНІК.

ПОСТАЦІ

Васіль МАКАРЭВІЧ:

Песня вясновага жаўранка

Варта засяродзіцца, кінуць позірк у мінулае, як перад вачыма вырысоўваецца, выплывае неардынарная постаць паэта Анатоля Сербантовіча. І адразу згадваецца першая сустрэча з ім: стаіць духата і сквар спякотнага летняга дня, бачыцца невялічкі скверык каля хімфака нашага універсітэта ў Мінску, даўгакосыя вербы, на якіх ледзь варушыцца самлелае лісце; рабрыстая лаўка ў зацененым кутку, куды не можа прабіцца калючы, як шэршань, промень паўдзённага сонца.

У гэты момант у мяне папрасілі дазволу прысесці на лаўку. Я падняў галаву. Перада мной сталі два юнакі. Адзін чарнявы, як грак, другі хударлявы і віхрасты, падобны да вераб'я.

— Ігар Катляроў, — прадставіўся чарнявы. — А гэта Анатоль Сербантовіч, — кіўнуў ён у бок віхрастага. — Мы з ім землякі. Я родам з Магілёва, а Толя са Шклоўшчыны, з Ордаці. Здаём экзамены. Паступаем на аддзяленне журналістыкі. Толькі што Анатоль "пяцёрку" адхапіў. Ён — малайчына. Паступіць! У яго, дарэчы, працоўны стаж. Грузчыкам у калгасе быў, мяшкі варочаў.

З выгляду Сербантовіч быў стрыманы і самастойны, міжволі прыцягваў да сябе ўнутранай прасветленасцю, душэўнай шчырасцю і адкрытасцю. Проста і натуральна ён сказаў, што піша вершы, друкаваўся ў раённай газеце. Да рэспубліканскага друку пакуль што не дацягнуў...

Калі пачаліся студэнцкія заняткі, я пабачыў яго паміж лекцыямі ў нашым "філалагічным" будынку на Чырвонаармейскай вуліцы. Куды і падзелася яго ранейшая стрыманасць, засяроджанасць! Быў ён няўрымслівы, непаседлівы, заўсёды кудысьці спяшаўся, як кажуць, "зрываўся" з лекцый. Я, канешне, здагадваўся, што Анатоля, як і кожнага пачаткоўца, цягнула ў рэдакцыі газет і часопісаў, каб паказаць свае вершы. Я не быў сведкам размовы Анатоля з літаратурнымі кансультантамі, але здагадваўся, што гэтым людзям не вельмі лёгка было весці з ім гаворку. Часцей за ўсё гэтыя людзі былі старой літаратурнай загартоўкі і глядзелі на яго вершы, пакуль яшчэ каструбаватыя, недасканалыя ў тэхнічных адносінах, праз акуляры ўстарэлых схем, уяўленняў і патрабаванняў. А пачынаючы паэт, часам не зважаючы на іх параўнаўча гучныя імёны, смела і ўпарта адстойваў свае паэтычныя прынцыпы, манеру паэтычнага пісьма і почырку, свае погляды на літаратуру.

Як і кожнаму пачаткоўцу, стаць на ўласнае крыло А.Сербантовічу дапамагло літаратурнае аб'яднанне, якое працавала пры газеце "Чырвоная змена". Прыходзіў ён сюды са сваімі вершамі, уступаў у гарачыя спрэчкі дыскусіі. Крытыку ў свой адрас успрымаў крыху не так, як астатнія ўсе. Ён не згаджаўся з заўвагамі, а змагаўся за свае радкі, адстойваў іх. І яму ўдавалася пераканаць крытыкаў у сваёй праваце. Забягаючы наперад, скажу, што адзін раз масціты літаратар, які працаваў у адным з нашых часопісаў, папрасіў Анатоля паправіць радкі: "Вогненныя літары маланак гром збівае ў пліты важкіх слоў...". Маўляў, тут настолькі моцна "прыцёрты" і ўшчыльнены словы, што ім няма як дыхаць. Анатоль выслухаў паважанага мэтра, але цвёрда сказаў, што папраўляць радкоў не будзе. Чаму? У яго адзін закон: тое, што напісана пяром, не высечы і тапаром... Супрацоўнік часопіса адступіўся, і верш надрукаваўся ў аўтарскай рэдакцыі.

На той час "Чырвонка" на сваіх старонках друкавала паэтычныя рэпартажы. Загадчык аддзела культуры і літаратуры Уладзімір Паўлаў прапанаваў мне і Анатолю напісаць твор у вершах пра Ленінскі праспект у Мінску. Мы згадзіліся. Але як напісаць? Селі за стол — нічога не выходзіць! Атрымліваецца разнабой. Пачалі меркаваць, раіцца, як выйсці са становішча. Анатоль сказаў, што трэба пісаць па частках. Палавіну рэпартажу напіша ён, палавіну я. Падзялілі на дзве роўныя часткі і праспект. Вызначылі рытміку і заселі за стол. Ад абсерваторыі да Камароўкі пра Ленінскі праспект напісаў я. Ад Камароўкі і да Маскоўскай вуліцы — Анатоль. Неўзабаве наш паэтычны "рэпартаж" быў змешчаны на старонках "Чырвонкі". Безумоўна, у ім цяжка адшукаць нейкія паэтычныя знаходкі, трапныя дэталі. Рабілі, што называецца, на скорую руку, на жывую нітку. Стаўленне да падобных роду твораў было больш чым паблажлівае. Скептычна адносіўся да нашага агульнага твора і Анатоль. Нешта ў гэтым плане ён сказаў і Ул.Паўлаву. Як старэйшы таварыш, Паўлаў не згадзіўся з маладым паэтам, сказаў, што ў творы ёсць неблагія мясціны і вобразы. І прывёў прыклады з той часткі, якую пісаў Анатоль: "Трамваі меладычнымі званкамі, нібыта шпорамі, звіняць". Анатоль, здаецца, згадзіўся. Але калі мы вярталіся ў інтэрнат, ён катэгарычна і рашуча заявіў, што рэпартажаў больш нізашто не будзе пісаць...

На трэцім ці чацвёртым курсе навучання Анатоль пакінуў інтэрнат і перабраўся на прыватную кватэру. Кватэрай гэтае прыстанішча можна было так назваць толькі ўмоўна. Ложак Анатоля месціўся недзе на другім паверсе драўлянай хароміны і з трох бакоў адкрыты ўсім вятрам. Я заспеў яго дома. Ён ляжаў паверх коўдры і чыркаў алоўкам у блакноце. Адклаўшы ўсё ўбок, ён прызнаўся, што піша невялічкую паэму. Пра што? Пра Амерыку! Дакладней, пра яе абарыгенаў. Выслухаўшы некалькі кароткіх урыўкаў, я спытаў, чаму ён звярнуўся да Амерыкі? Хіба ён быў там, хіба ведае тамашняе жыццё? Анатоль гучна разрагатаўся, а пасля па-змоўніцку падміргнуў: "А хіба я пра Амерыку пішу?! Пра родную зямельку стругаю. Зразумеў? Амерыка — камуфляж? Дымавая заслона!"

Ці не ў студэнцкія гады Анатоль стаўся штатным супрацоўнікам дзіцячага часопіса "Бярозка". На той час рэдактарам гэтага выдання быў Кастусь Кірэенка, які клапатліва ставіўся да таленавітага паэта. Анатоль бачыў да сябе гэтую ўвагу і стараўся не падвесці старэйшага калегу па пяру. Ён рыхтаваў да друку апавяданні, папраўляў творы вучняў, у якіх бачыў хоць бы маленькую паэтычную іскру. Тадысяды яму ўдавалася адшукаць залатыя крупінкі сапраўдных талентаў. Помніцца, як радасна ён сустрэў мяне воклічам, ледзь толькі я пераступіў рэдакцыйны парог: "Запомні, сягоння я адкрыў новае паэтычнае імя. Разумееш, звычайная школьніца з Палесся прыслала свае вершы. Выдатна піша! Вось прачытай!" — ён выцягнуў з шуфляды лісткі са школьнага сшытка і працягнуў мне.

Вершы сапраўды былі вельмі простыя, шчырыя і задушэўныя. Яны не маглі не спадабацца любому, нават акадэмічнаму мэтру. Пад вершамі стаяла крыху нязвычнае прозвішча — Жэня Янішчыц. "Вось успомніш маё слова, — узбуджана гаварыў Анатоль, — з яе выйдзе не толькі добрая, але выдатная паэтка".

Вельмі радасна ўспамінаць падзею даўніх гадоў і тое, што Анатоль не памыліўся ў сваім меркаванні.

Трэба сказаць, што ён быў непаседлівы і няўрымслівы чалавек. Яго цягнула з рэдакцыйнай цішы да простых людзей, да маляўнічай прыроды роднага кутка, які ён любіў і шанаваў усёй душой. Без нейчага ведама ён мог кінуць-рынуць сваё рабочае месца і з'ехаць куды-небудзь на месяц, а то і крыху больш. Так было і на той раз... Доўгі час ён не з'яўляўся ў рэдакцыі "Бярозкі". Таварышы па рабоце і той, хто добра ведаў яго, устрывожыліся не на жарт. Ніхто не мог даўмецца, куды ён мог знікнуць і дзе яго трэба шукаць. Строілі здагадкі, што ён, магчыма, захварэў, зараз дзе-небудзь ляжыць у бальніцы і не можа падаць голасу. З палёгкай уздыхнулі, калі ён з'явіўся ў Мінску. Але ў рэдакцыю ён не пайшоў. Адчуваючы сваю віну, сядзеў у хаце і нікуды на вочы не паказваўся. Кастусь Кірэенка, чалавек на выгляд суровы і строгі, а душой чуйны і справядлівы, ведаючы, што Анатоль не прыйдзе ў рэдакцыю, паклікаў яго да сябе, папрасіў растлумачыць, што ўсё-такі адбылося. Размова, канешне, вялася з вока на вока. Як пасля высветлілася, Анатоль паехаў у адну з раённых газет Магілёўшчыны і працаваў звычайным супрацоўнікам. Чаму ён так зрабіў? Яму надакучыла сталічная аднастайнасць, посныя прылізаныя твары і постаці, усялякія непатрэбныя сходы і знаёмая ўжо балбатня, якая настолькі абрыдла, што ён ужо проста не мог чуць ды бачыць усяго гэтага... Не доўга думаючы, ён і кінуўся шукаць ратунку ў раён, каб адначасова набрацца новых уражанняў.

Рэдактар паўшчуваў Анатоля і сказаў, каб ён садзіўся на сваё ранейшае рабочае месца і браўся за справу.

Зноў пачалася штодзённая рэдакцыйная праца. З-пад пяра паранейшаму, як птушкі з-пад матчынага крыла, вылятаі строфы і радкі. Ці не пра тую сваю такую нечаканую паездку ён напісаў:

Не пытайся, дзе хвароба носіць,
Можа, я і сам ужо хачу
Быць бліжэй да тых,
хто жне і косіць,
Магілёўскую гаворку чуць...

Тым часам Анатоль Сербантовіч ужо не мог доўгі час быць і працаваць на адным месцы. Яму трэба было час ад часу мяняць занятак, нават людское асяроддзе. Гэта ішло не ад нейкага там капрызу альбо цяжкага, як у нас звычайна гавораць, характару. Прычынай, хай мне даруюць яго блізкія і знаёмыя, была хвароба. Справа ў тым, што аднойчы, калі Анатоль позна вечарам вяртаўся дамоў, на яго напала банда хуліганаў.

Вяртаўся ён дамоў у добрым настроі: вясёлы, радасны, крыху ўзбуджаны. Бываюць такія хвіліны ў закаханых і шчаслівых людзей, калі хочацца абняць увесь свет. Не толькі абняць, але і падзяліцца сваёй радасцю з кімнебудзь. Канешне, лепей з сябрамі. Але калі іх няма побач, то з кожным стрэчным-папярэчным. Ён, напэўна, яшчэ не ведаў, што днём сустракаюцца людзі, а вечарам — двухногія звяры, якія выпаўзаюць са сваёй нары, каб паздзекавацца са слабага і кволага, пацешыць сваю драпежную душу. Іх і сустрэў Анатоль. Не паспеў сказаць і слова пра тое, як гэта добра, што ён напаткаў такіх малайцоў, а яны акружылі яго, і, апярэдзіўшы, спыталі, ці ёсць запалкі, — ім трэба прыкурыць! Анатоль не курыў і запалак, вядома, з сабой не насіў. Але што тыя запалкі? Дробязі! Хлопцы, сягоння ён вунь які багаты! Ён, паэт, атрымаў ганарар. Для большай перакананасці Толя выцягнуў з кішэні ладны пук грашовых паперак і патрос імі над сабой. Дарма, што яны брытагаловыя, а ён зараз запросіць усіх у рэстаран альбо ў кафэ і пачастуе тымі напоямі, якія яны пажадаюць.

Але брытагаловыя ўжо не чулі ягонага голасу, не бачылі вясёлага твару. Яны думалі зусім пра іншае. Навошта ім дробязная падачка, нейкі там пачастунак, калі яны зараз завалодаюць усім багаццем, якім ён выхваляецца. У наступную хвіліну на яго галаву абрынуўся страшэнны ўдар. Мільганулі ў вачах іскры, і ён праваліўся ў цёмную бездань.

Апрытомнеў, прыйшоў у сябе ў бальніцы, з завязанай галавой...

Калі я вярнуўся з Паўночнага Каўказа, дзе правёў ажно пяць месяцаў, і сустрэўся з Анатолем, ён па-ранейшаму быў бадзёры, жыццярадасны і гаваркі. Але гэта быў ужо не той Анатоль, якога я ведаў раней. З выгляду як быццам здаровы. Знутры надломлены. Часта без прычыны ён рабіўся раздражнёны, буркатлівы, нервозны:

Здаецца,
столькі шчырасці і ласкі,
Здаецца,
толькі з мамай гаварыў,
А ўжо, як інвалідская каляска,
Качуся па нахіленай з гары.

Міналі дні, месяцы, здавалася, што боль увайшоў у свае берагі і не напамінаў пра сябе. А можа, паэт заглушаў яго працай над новымі вершамі. Зрэшты, Анатоль адчуваў, што ў яго радках усё больш і больш прабіваецца песімістычных нотак, несуцешнай безвыходнасці. Адчуваў: яму трэба было паехаць, перамяніць месца жыхарства! Але як гэта зрабіць? Ён быў моцна прывязаны да стала, да працы! Сарвацца з месца, як ён рабіў раней, ён ужо не мог... Як глядзець тады ў вочы рэдактару, тым, хто паверыў яго шчыраму слову. Аднак ён не мог сядзець склаўшы рукі. Трэба было нешта рабіць. У жартаўлівых радках, дзе адчуваецца боль і роспач, ён звяртаецца да Іосіфа Скурко, які працаваў у ЦК камсамола Беларусі і, здаецца, меў дачыненне да замежнага турызму:

Візу дай і камсамольскі посах,
Каб я мог ісці, а не паўзці.
За мяжу хоць раз мяне, Іосіф,
Як свайго таварыша, пусці!

Неспадзявана для Анатоля адкрылася магчымасць браць ад ваенкамата накіраванне і па два-тры месяцы служыць на караблях Паўночнага ваенна-марскога флоту, быць на Камчатцы, бачыць Курылы, калясіць па дарогах Далёкага Усходу. Кожны раз пасля гэтых камандзіровак ён прывозіў вялікія нізкі вершаў. Новыя мясціны акрылялі яго душу, давалі матэрыял для твораў, здзецца, умацоўвалі яго здароўе. Дадому прыязджаў бадзёры, загартаваны, моцны духам і целам.

Спеў А.Сербантовіча абарваўся нечакана і трагічна, як абрываецца мелодыя жаўранка, калі не вытрымлівае сэрца ад высока ўзятай ноты, на якую яго натхняе празрыстая вышыня нябёс, бязмежная радасць, што ахоплівае ўсю яго істоту.

Не спраўдзіліся яго ні планы, ні творчыя задумы... У памяці ўсплывае сумная і трагічная страфа з аднаго ягонага верша:

А над песняю той, недапетай,
Прагудзела труба жураўля...
Тых,
з кім дзяліцца неба
сакрэтам,
Маладым забірае зямля.

Анатоль СЕРБАНТОВІЧ.

* * *

Спачатку аб прозвішчы.
Прозвішча наша
Мой прадзед калісьці ў застоллі прыдбаў,
Калі ён са смакам сырбаў
сыраквашу,
Капусту гарачую гучна сырбаў.

І пэўна, і мела, і мае значэнне
Тое, што каб на калені не ўпаў,
Май нарадзіў,
а хрысціў мяне чэрвень
І ў свінцовай купелі купаў.

Там, дзе я вырас,
сасна пры сасонцы,
Як дзеці, спавіты
ў пялёсткі лугоў,
І чырвань сцягоў
уліваецца ў сонца,
А сонца сцякае
ў чырвань сцягоў.

Я ўзяў у ячменю характар
яршысты,
Даў мне задуменнасць
задумлівы бор,
А барвы сцягоў —
уяўленне аб чыстым,
Год сорак першы —
нянавісць і боль!

Няма мяне

Чаму і як — мне невядома,
Ніхто не верыць папавер...
Згубілася ў ваенкома
Мая папера між папер.

Мяне абходзіць аднагодак
З татуіроўкай: Калыма.
І я стаю ля ўваходу,
А мне гавораць:
— Вас няма.

Шукай, палкоўнік, я не згодны,
Не па маёй такой віне
Дайшоў ты аж да ўзнагародных.
Няма мяне... Няма мяне...

І як я мог, і дзе згубіўся —
Няўжо нікога не кране?
Я не ўтапіўся, не разбіўся.
Няма мяне... Няма мяне...

Няма ні тут, ні там, за дымкай.
Няма ў дзвярах, няма ў акне.
Няма мяне ў тваіх абдымках.
Няма мяне... Няма мяне.

І толькі там, пазней, з палёгкай
У сне, што прыйдзе незнарок,
Убачыш, як душа далёка
Да зор ляціць, як матылёк.

АДМЕТЫ ЧАСУ

Усё часцей маладыя бацькі хрысцяць сваіх дзяцей у царкве. І, як гавораць, дзякуй Богу, што настаці такія часы, калі ў асабістае жыццё сям'і не ўмешваюцца ні парткам, ні прафкам... Яшачку Якаўцаву, толькі што прыняўшаму абрад хрышчэння (гл. здымак), усяго паўгода. Расці, малыш. Няхай ахоўвае цябе Бог!

Фота Аляксандра ХІТРОВА, БЕЛІНФАРМ.

Панізоўскі ўласнай персонай

Тэатралы беларускай сталіцы атрымалі сюрпрыз. Мінск наведала трупа тэатра "Данет" з Санкт-Пецярбурга на чале з галоўным рэжысёрам Барысам Панізоўскім. Тым самым Панізоўскім, які зрабіў у сярэдзіне 60-х сапраўдны пераварот у тэатральным свеце былога СССР. Адкрыўшы практычна першы прыватны тэатр на тэрыторыі велізарнай дзяржавы Панізоўскі сабраў вакол сябе акцёраў, якія адважыліся на неймаверны ў той час эксперымент: іграць п'есы амаль невядомых шырокай публіцы заходніх драматургаў.

Новы тэатр Барыса Панізоўскага "Данет", які рэжысёр стварыў у канцы 80-х, па-ранейшаму прыцягвае ўвагу прыхільнікаў Мельпамены. Убачыць пастаноўкі вядомага рэжысёра пашчасціла і мінчанам. У Мінск тэатр прывёз тры спектаклі: "Загаварэнне" (паводле тэкста п'есы Ю.Волкава "Пенелопа"), "Сто іен за паслугу" (па п'есе Б.Мінору) і "З тэатральнай цішыні на мове фарса" (думкі акцёраў і мастакоў па метадыцы рэжысёра).

БЕЛІНФАРМ.

Ракавы рок–фестываль

Грандыёзны рок–фестываль "Вудсток–94", які нядаўна завяршыўся, прынёс вялікія беды навакольнаму асяроддзю. Як паведаміў адзін з мясцовых эколагаў, горшы сцэнарый знішчэння прыроды цяжка было б стварыць.

Вялікая шкода нанесена 630 акрам зямлі, а таксама невялікай рэчцы. На думку экспертаў, наўрад ці ў ёй засталася якая-небудзь жыўнасць, таму як з-за дрэннага планавання ў рэчку скідвалі ўсе адходы, у тым ліку і натуральнага паходжання.

Чарговы зыход

Тысячы руандзійскіх бежанцаў рушылі ад зачыненага прапускнога пункта на граніцы з Заірам да іншых памежных кропак.

Чарговы масавы зыход насельніцтва пачаўся пасля таго, як французскі ваенны кантынгент пакінуў гуманітарны раён бяспекі ў рамках аперацыі "Бирюза".

Няма выйсця?

Прадстаўнік прэзідэнта ЗША аб'явіў аб рэальнай магчымасці аб'яўлення новых мер па блакадзе Кубы.

Змяніліся і адносіны амерыканскіх улад да ўцякаючых з вострава Фідэля Кастра. Усе перахопленыя берагавой аховай цяпер лічацца нелегальнымі імігрантамі і будуць вяртацца на базу ЗША на Кубе — Гуантанама. Нягледзячы на жорсткія меры, толькі за суботу і нядзелю берагавая ахова ЗША затрымала больш чым 2 тысячы кубінцаў.

Наступная сустрэча – у Ганконгу

Наступная буйная сустрэча ў рамках Міжнароднага валютнага фонду (МВФ) адбудзецца ў 1997 годзе ў Ганконгу.

Яна пройдзе, калі правінцыя будзе перададзена пад кіраўніцтва Кітая.

Галівудскі сімвал ратуюць ад вандалаў

Вядомы галівудскі знак, фігуруючы ў больш чым тысячы фільмаў і тэлевізійных шоу, апошнім часам прыцягвае ўвагу сучасных вандалаў, якія прагнуць, мякка кажучы, папсаваць знакаміты сімвал Галівуда.

Менавіта з гэтай нагоды мясцовыя ўлады вырашылі ўстанавіць дакладнае абсталяванне, якое "паведамляе" блізка падыходзячаму разяваку, што яго зафіксавалі на маніторы, ахова ўжо на шляху, а здымкі потым будуць фігураваць у судзе.

Уцёкі Сімпсана: "кошт" вызначаецца

Працягваецца працэс па абвінавачванню вядомага амерыканскага спартсмена О.Дж.Сімпсана ў наўмысным забойстве сваёй былой жонкі і яе новага сябра.

Зараз яго абарона робіць усё, каб вялікае журы не стала разглядаць пытанне пра нежаданне спартсмена здавацца ўладам. Суд высвятляе ролю аднаго з таварышаў Сімпсана — Эла Коўлінгса, які вёў аўтамабіль пад час праследавання Сімпсана паліцыяй. Паводле неафіцыйных звестак, Сімпсан сядзеў на заднім сядзенні, прыставіўшы пісталет да патыліцы Коўлінгса.

ГАРЧЫЧНІК

СМЕХ — НЕ ГРЭХ

АБ'ЯВА

Грамадзяне! Карыстайцеся фотатэлеграфам для перасылкі грашовых пераводаў. Праз дзве гадзіны адрасат зможа атрымаць дакладную копію вашых грошай!

УЗАЕМАДАПАМОГА

На будынку аэравакзала запаліліся яркія неонавыя агні новай рэкламы: "Карыстайцеся паслугамі чыгуначнага транспарту!".

ДЗЁРЗКІ ДОСЛЕД

Яшчэ адзін дзёрзкі эксперымент правёў настойны вучоны, заатэхнік Парамон Капуза. Ён узяў на сябе павышаныя абавязацельствы і вывеў пароду кароў, якія кожную вясну губляюць рогі і адкідваюць капыты.

Атрымана яшчэ адна бліскучая перамога ў барацьбе з прыродай.

РУШЫЦЦА СТАРОЕ...

У навукова-даследчым інстытуце створаны новы гатунак масла. Бутэрброд, намазаны навінкай, падае маслам уверх, а не ўніз, як было раней, прычым, незалежна ад таго, на які бок намазваць... Эканамічны эфект падлічваецца.

ПАДАРУНАК СТАРАЖЫЛА

Гісторыка-краязнаўчы музей горада Янава папоўніўся яшчэ адным экспанатам асаблівай каштоўнасці. Гэта капялюш, які насіў мясцовы доўгажыхар У.М.Сівуха ў той самы час, калі Шаляпін адпачываў у Ніцы.

У СВЕЦЕ ЦУДОЎНАГА

— Гэта цудоўна! — сказаў рэжысёр Хв.Раменчык, глынаючы чарку "Белавежскай" і закусваючы яе марынаванымі казлякамі.

ЗДАРОЎЕ ПЕРАМОЖА

Выдатны апетыт у кінарэжысёра А.Б.Шашалевіча. За год працы ён з'еў шэсць выканаўцаў галоўных роляў.

ВЯЛІКАЯ СЯМ'Я

Магутным сем'ямінам аказаўся спадар Амелька Дубоўскі. Добрыя, моцныя сем'і склаліся ў яго ў Антопалі, Атоліна, Аляхновічах, Ашмянах, Асіповічах і ў іншых гарадах, мястэчках, вёсках...

УДЗЯЧНАСЦЬ

Вельмі прашу выказаць маю ўдзячнасць усім асобам, якія прыйшлі праводзіць мяне ў апошні шлях.

ГЭТА ЦІКАВА

Калі мазгі грамадзяніна З. выцягнуць у адну лінію, дык атрымаецца прамая ад кватэры З. да крамы "Віно—сок".

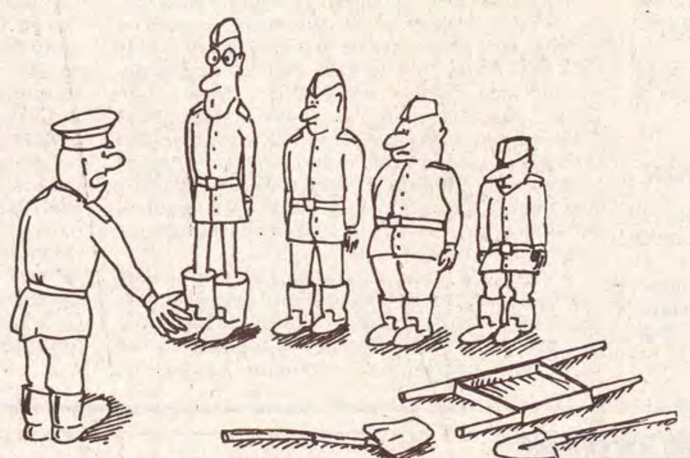
МАЛЕНЬКІЯ ХІТРАСЦІ

Калі вы спазніліся ў школу і прыйшлі толькі на другі ўрок, не засмучайцеся — вучыцца ніколі не позна.

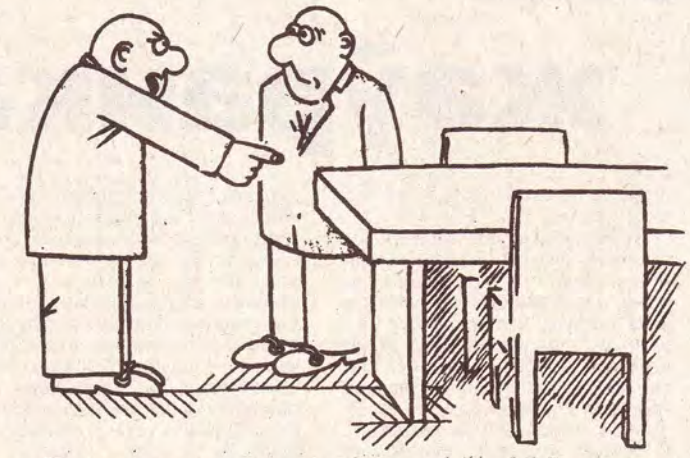
ФРАЗА

Добрай дысертацыі не спатрэбіцца абарона.

Сабраў і занатаваў М.ФЕДЗЮКОВІЧ.

— Перад намі пастаўлена не простая тактычная задача: пабудова камандзірскай дачы ў тыле ворага.

— Пакуль не накрыеце як след стол ні пра якія перамовы нават і гаворкі няма.

Алесь БЯРЖЫНСКІ

ВОСЬ І ДАГАДЗІ

Гумарэска

Кузьма Кузьміч пераступіў парог, убачыў жонку. Тая, злосная, як аса, стаяла з качаргой у руках. Гэта штосьці ды значыла...

— Зноў налізаўся?

— Міленькая, нават і не нюхаў.

— То, можа, ад гэтае самае прываліся?

— Любая мая, на рабоце затрымаўся. Усёй брыгадай робата ўгаворвалі...

— Каго-каго? Роберта? Дужа цікавае імя ў твайго сабутэльніка. Не інакш, іншаземец. А з якой краіны?

— З Японіі, — вырвалася ў Кузьмы Кузьміча.

Жонка прынюхалася. Ад мужа гарэлкай не смярдзела. Але ж ж гэта ніколечкі не астудзіла. Яна пайшла ў наступ яшчэ з большай энергіяй:

— Такога сябрука займеў і не пахваліўся, панчоха.

— Які сябрук? Ён жа размаўляць не ўмее...

— Нічога, навучыцца.

— Ды не...

— Не перабівай, у мяне алергія! Вось што, даражэнькі, хочаш, каб я дабранькай была, неадкладна запрашай гэтага іншаземца ў госці.

— Як? Навошта?

— Іншаземцы — не нашы маклакі. Для іх усе дэфіцыты — плюнуць і расцерці.

— Без дазволу дырэктара — ніяк нельга. Ён жа вельмі дарагі.

— Колькі?

— Звыш мільёна.

— Авой! Які багацей! Не Роберт — клад.

І жонка рашуча падняла над галавой качаргу.

Кузьміч цудам ухіліўся ад удару-бузкі, ужо ў сенцах ціха размаўляў сам з сабой:

— Я пагаманю з дырэктарам, можа дазволіць на паўдня, усёй брыгадай прытарабанім...

...Дзе робат, а дзе Роберт — жонка так і не ўцяміла. У яе галаве было зусім іншае...

ВОДГУЛЛЕ СМЕХУ

Уладзімір Каралёў нарадзіўся і вырас у вёсцы Халмы на Магілёўшчыне. Дваццаць гадоў, пасля заканчэння педінстытута, ён працуе ў вясковай школе, выкладае родную мову і літаратуру.

Уладзімір Міхайлавіч упэўнены, што мы ніколі не можам абыходзіцца без смеху — увогуле дасціпны жарт і здаровая ўсмешка заўсёды карысныя людзям.

І даволі часта ён успамінае, што калісьці ў лазнях служкі павінны былі не толькі добра мыць, парыць, галіць, але яшчэ і абавязкова валодаць майстэрствам смеху... Дык ці не адгуль цягнуцца радаводныя ніці сатыры і гумару і пайшлі выразы "даць лазню", "намыліць шыю", а таксама прыказка: "Вада вычышчае цела, а смех — душу"?

Як бы там ні было, а Ул.Каралёў валодае талентам гумарыста і смяецца так, што водгулле яго смеху разыходзіцца ў прасторы і ў часе.

Прапануем нашым чытачам новыя байкі Уладзіміра Каралёва.

Уладзімір КАРАЛЁЎ

ЛЯСНЫ СУМБУР

Байка

Ляжаў Мядзведзь у бярлозе,
Упёршы лапу сабе ў рот.
Ці ад бяссоння, ці ў знямозе
Рашыў зрабіць пераварот.
Жыць стала цяжка ў Белавежы:
Бакі, бач, муліла лісцё.
І ён рашыў на лад замежны
Змяніць прывычнае жыццё.

Згадаў ён цярканне Шакала,
Калі адноўчы за сталом,
Кульнуўшы пляшачак нямала,
Перарабіць пакляўся дом —
Дом, дзе ў згодзе і ў ладзе
Жыла вялікая сям'я.
І ўсім здавалася: у прыродзе
Няма найлепшага жылля.
Бо не кусаў ніхто суседа
І не крычаў: "Маё здаўна!"
Калі ж была і дзе бяседа,
Дык кожны мог кульнуць да дна.

І кожны быў гасцям тут рады,
І ўсім хапала ўсяго,
Калі праводзячы нарады,
Усе спяшалі да яго.
І не было ні бураломаў
І ні завалаў з дрэў сухіх,
І не было нідзе пагромаў
Ні вартавых кусачых, злых.
Цяпер жыццё ляціць імкліва
Лісіца вучыць Барсука:
"Той будзе жыць, у каго сіла
Ці ёсць касматая рука.
А хто працуе, нібы пчолка,
І корміць мёдам трутняў усіх
Дык мне казаць нават няёмка:
Ніхто не паважае іх.
Што пчолы маюць? Вулей гэты
Ужо стары, курам на смех,
А на мяне во, паглядзі ты:
Які мой хвост! Які мой мех!
Я не працую. З Мішкам разам
Туды-сюды прайду разок...
Там, дзе патрэбна, крыкну часам
Глядзіш — і ёсць ужо "кусок".
Скажу я не са зла-карысці

Як хутка мы тут будзем жыць:
Хто костку грыз — той будзе грызці,
Хто ў футры быў — будзе й насіць!
А што да лесу — мне ўсё роўна,
Які лад будзем будаваць,
Абы жылося мне прывольна,
А на астатніх напляваць".
Тут пад кустом ляжаў Зайчына
Ды і падумаў сабе так:
"Мой любы лес, мая айчына,
Хто спыніць гэты кавардак?
Бо я сарокам больш не веру,
Іх шматсерыйнае кіно
Даўно ўжо выйшла ў нас з даверу
Дый надакучыла яно.
У жываце даўно ўжо пуста
Не ведаю, як далей жыць.
На полі моркаўка, капуста
Пад тоўстым снегам уся ляжыць.
Прыбег вось Шэры: "Твая хатка
Па густу, Заяц, мне цяпер..."
Хацеў крычаць я: што ты, братка,
Я ж такі самы лясны звер!
Ды Воўк і слухаць больш не хоча,
Схапіў мяне ды кінуў вон...
Бо на чужое ён ахвочы —
Такі прыхватніцкі закон.
Хто нас, Зайцоў, калі пытаўся,
Крычы ва ўсю ці не крычы,
А лепш сядзі, не вытыркайся,
Бо не заробіш на харчы".

Мараль такая ў гэтай байцы:
Ад змен у лесе церпяць зайцы.

Ды й пчолы, што працуюць дбала,
Бо маюць маленькае джала.

ЗЯЗЮЛЯ ВЫБІЛАСЯ Ў ЛЮДЗІ

Байка

Зязюля выбілася ў людзі...
Сама,
Ці мо была рука,
Ці па знаёмству,
Ці па блату,
Ну, адным словам, заняла
Яна высокую пасаду.
І каб сябе як паказаць,
Рашыла птушак усіх сабраць,
Каб добра прапясочыць іх,
Як трэба гнёзды будаваць
Ды і дзяцей расціць сваіх.
— Вось ты скажы, шаноўшы шпак,
Займаць гатовы дом мастак...
А ці зрабіў хоць сам адно
Ты для сваёй сям'і гняздо?
Укінуць два пяры, саломкі
У дом гатовенькі лягчэй,
Няўжо, шпакі, такія зломкі,
Чаму навучыце дзяцей?
Так аблянець, так апусціцца...
Ці праўду я кажу, сініца?
І тая ёй хутчэй у такт:
— Ці так, ці так, вядома ж так! —
Паціўкала падліза смела,
Бо дагадзіць усім умела.
— А вы вось, жаўранкі, скажыце,
Чаму вы жывяце ў жыце?
Няўжо яшчэ вам невядома,
Што можна трапіць там пад кола,
Пад трактар, сеялку, саджалку,
А мне за вас даюць па карку.
Няўжо вам нельга, так сказаць,
На дрэвах гнёзды будаваць?
А вы вось, качкі, у балота,
У ваду залезлі — вось брыдота,
Не прыляцець к вам, не прабіцца
І можна нават утапіцца.
Пагэтаму скажу я вам:
Такіх хітруг не трэба нам,
Але ў канцы прызнацца мушу,
Калі пяройдзеце на сушу,
Ды і падалей ад вады —
Не будзе ў вас тады бяды.
І птушкі ўсе давай старацца
Хутчэй, каб перабудавацца...
І колькі год прайшло пасля
Зязюлінай нарады,
А птушкі даць ніяк не могуць рады:
То гнёзд няма, то дзетак іх,
А то, глядзіш, няма саміх.
Даруй таму мне вось, чытач, —
Ад гэтай справы хоць ты плач!..

3-га верасня 1994 года а 13-й гадзіне на старажытным замчышчы ў Оршы і на Крапівенскім полі пачнуцца ўрачыстасці, прысвечаныя бітве, якая адбылася 8 верасня 1514 года. Будзе асвечаны помнік, выступяць навукоўцы, грамадскія дзеячы, майстры мастацтваў.

Сустрэча гасцей — на чыгуначным вакзале Оршы з 10.30 да 12.00.

А 19-й гадзіне ў Аршанскім гарадскім парку — святочны канцэрт.

7 верасня ў Нацыянальным мастацкім музеі Беларусі — выстава ў экспазіцыі "Слава твая, Беларусь!".

У Мінску 8 верасня ў 18.30 з парку Янкі Купалы да пляца перад Оперным тэатрам пройдзе святочнае шэсце з удзелам рыцарскай конніцы. У 19.00 ля Опернага тэатра адбудзецца святочны мітынг і вялікі канцэрт зорак беларускай эстрады.

8 верасня ў Нацыянальным музеі гісторыі і культуры Беларусі — прэзентацыя карціны Генрыха Ціхановіча "Бітва пад Оршай 1514 года".

12 верасня ў музеі Максіма Багдановіча — адкрыццё мастацкай выставы "Гонар. Годнасць. Бацькаўшчына".

14 верасня ў Беларускім дзяржаўным універсітэце — навуковая сесія, прысвечаная Аршанскай бітве.

Арганізацыйны Камітэт па святкаванню 480-х угодкаў перамогі беларускага войска пад Оршаю.

ЛЮСТЭРКА

Каланэцік падорыць зграбнасць

А ці ведаеце вы, што аэробіка — гэта ўжо нямодна? Што пры ўсёй нашай павазе да славутай Джэйн Фонды трэба аб'ектыўна прызнаць, што час вылучыў новую фаварытку сусветнай жаночай гімнастыкі. І завецца тая наваспечаная красуня — каланэцік. А калі ж яшчэ займацца гімнастыкай, як не летам? І таму з сённяшняга дня давайце займацца гэтымі цудоўнымі практыкаваннямі. Бо каланэцік ужо "захапіла" Амерыку і Еўропу. А мы што ж, горшыя? Мы нават лепшыя. Гэта унікальная сістэма выклікае актыўнасць мышцаў, якія размешчаны глыбока. Яна дае вынікі, падобныя на цуд. Сярод прыхільніц каланэціка — герцагіня Йорку Сара і вядомая актрыса Барбара Стрэйзанд.

Каланэцік — гэта праграма з трыццаці практыкаванняў, разлічаных на гадзіну заняткаў. Яны зробяць бёдры зграбнымі, схаваюць жывот, падымуць бюст і пазбавяць залішняй вагі. Ведаючы, што большасць жанчын не любіць займацца гімнастыкай, "мама" новага метаду — Калан Пінкней — патрабуе толькі сеансы па гадзіне па два разы на тыдзень. А калі ваша вага стабілізуецца — па гадзіне ў тыдзень. І вынікі заняткаў можна "ўзважыць" ужо праз некалькі гадзін. Такім чынам, за справу!

Але спачатку — некалькі карысных парад. Рабіце толькі тое, што

Частка першая. Размінка.

1. Сядзьце на крэсла з падлакотнікамі. Абапіраючыся на іх, падыміцеся. Прама трымайце спіну і вышэй падымайце падбародак.

2. Расстаўце ногі не шырэй чым на 35 см. Падыміце рукі ўгору і трымайце так высока, як толькі можаце. Уцягніце жывот. Згінайце ногі ў каленях і цягніце рукі ўперад. Потым рукі адвядзіце назад, а ў гэты час уперад трэба выцягнуць шыю і падбародак. Паўтарыць пяць разоў.

3. Станьце прама, рукі — у бакі на ўзроўні плячэй і далонямі ўверх. Адвесці рукі назад, дакрануцца за спінай пальцамі. Паўтарыце 100 разоў.

4. Ногі злёгку расставіць. Правая рука — уверсе, левая — на знешнім баку левай нагі. З сілай выцягнуць правую руку ўверх. Праз хвіліну нахіляйце левае плячо ў левы бок. Зрабіце 100 нагінанняў.

5. Станьце, ногі — у бакі. Нахіліцеся ўперад, далонямі дакраніцеся да падлогі. Потым далонямі абхапіце ногі як мага ніжэй. Апусціце плечы і схавайце галаву. Выконвайце 20 разоў.

6. Станьце, ногі — у бакі. Жывот уцягніце, падбародкам абапрыцеся на грудную клетку. Павольна і мякка перавядзіце галаву ўправа, выцягваючы падбародак уверх. Паўтарыце 5 разоў.

Частка другая. Пазбаўляемся ад жывата.

7. Кладзіцеся на падлогу, ногі сагніце ў каленях і злёгку развядзіце ў бакі. Трымайцеся за ўнутраныя бакі бёдраў і адрывайце плечы ад падлогі падымаючыся. Выконвайце 3 разы, а пасля адпачынку яшчэ 3 разы.

8. Лажыцеся на падлогу і падымайце абедзве нагі на 10-15 см. Падымайце плечы і галаву. Трымайце ногі вертыкальна без дапамогі рук.

9. З гэтай жа пазіцыі лежачы падымайце абедзве нагі. Абхапіце іх і цягніце ў напрамку каленяў галаву і плечы. 100 разоў.

10. Гэта варыянт мінулага практыкавання. Калі вам рабіць яго цяжка — пакладзіце сагнутыя ногі на стул.

11. Абапрыцеся далонямі на спінку крэсла. Пастойце. Падніміцеся як мага вышэй на пальцах ног. Калені сагнутыя, спіна прамая, галава ўверх, плечы роўныя.

12. Варыянт мінулага практыкавання. 10 разоў трэба апусціцца як мага ніжэй, але не садзіцца на пяткі.

13. Прамую паднятую нагу пакласці на спінку крэсла. Падымаючы рукі ўверх, нахіляйцеся ўперад. 50 разоў з кожнай нагой.

14. Сагнутай у калене правай нагой абапрыцеся на спінку крэсла, трымаючы яго рукамі. Выпраміце нагу. Пратрымайцеся так з хвіліну. Тое ж з другой нагой.

15. Сядзьце на правую ягадзіцу тварам да крэсла. Праву нагу сагніце ў калені, ступня прыціснута да падлогі. Левую нагу выцягніце улева назад і сагніце ў калені. Правай рукой трымайце крэсла, а левую пакладзіце на бядро. Левую ступню пачынаем адрываць ад падлогі. Выканаць 100 разоў.

Ніна ПРАКОПЧЫК.

(Працяг будзе).

КІНААФІША МІНСКА

1 верасня

"МАСКВА":

Да Дня беларускай пісьменнасці і друку — д.ф. "Міжнародны кангрэс беларусістаў" (перад пачаткам сеансаў). Дзень ведаў у ПТВ № 38 — 9.00. "Скарбы Амазонкі"*** — 14.00, 18.00. "Мужы і палюбоўнікі"*** — 16.00, 19.40, 21.20. Інф.-музычная прагр. — 22.00.

"КАСТРЫЧНІК":

"Скарбы Амазонкі"*** — 14.30, 17.40, 21.00. "Паліцэйскі з таго свету" — 16.10, 19.20. Муз.-пацяшальная прагр. "Макс-шоу" — 21.30.

"АЎРОРА":

"Увага, чарапаха!" (д) — 13.30. "Дзівакі ў Беверлі-Хілз" — 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 21.00. "Спадчына, ці Дзяўчынкі! Плачу за ўсё!"*** — 18.50, 21.10. "Пацукі, ці Начная мафія" — 15.30, 17.10.

"БЯРЭСЦЕ":

"Гадзюка" — 11.30, 18.30. "Лепшыя ў Нью-Йорку"*** — 12.00, 16.00, 19.00. "Быць закаханым" — 14.00, 17.30. "Ноч выючага звера"** — 13.00, 15.00, 17.00. Інф.-пацяшальная прагр. — 20.30.

"ВІЛЬНЮС":

"Рэма: не ўзброены і вельмі небяспечны" — 11.30, 20.00. "Смяротны заклад"*** — 13.30, 18.20, 22.00 (н). "Скрозь час" — 16.40. Сустрэча ў "Арт-кафэ" — 20.30.

"ДРУЖБА":

"Шэльма ў чорным"*** — 18.00, 21.20. "Смяротны заклад"*** — 15.10, 19.40. "Памерці за..." — 14.30 (л).

"ПАРТЫЗАН":

"Дзікае каханне"** — 14.00 (л), 17.50. "Мужы і палюбоўнікі"*** — 16.10, 20.00, 21.30.

"ПЕРАМОГА":

"Дзівакі ў Беверлі-Хілз" — 13.00, 16.20, 18.20. "Дух помсты" — 14.50, 20.00.

"САЛЮТ":

"На сцежцы вайны" (д) — 10.00. "Фенікс-воін, ці Вайна амазонак"*** — 14.10, 15.50, 19.40, 21.20 (да Дня беларускай пісьменнасці і друку — д.ф."Іван Насовіч"). "Дзікае каханне"** — 12.00, 17.30.

"СУЧАСНІК":

"Я, Францыск Скарына..." — 14.20. "Шалёныя ночы Клеапатры"**** — 16.00, 17.40, 19.20, 21.00.

"БЕЛАРУСЬ":

"Па краі бездані" — 11.00, 16.50, 20.10. "Далёкая краіна" (2 с.) — 11.10, 15.30, 17.50. "Адной чы ў Амерыцы" (2 с.)*** — 12.50, 18.40. "Жанчына ў полымі"*** — 13.30.

"КІЕЎ":

"Пятая малпа" — 14.30. "Наёмны забойца" — 16.30, 18.20. "Калігула" (2 с.)**** — 20.00.

"КАМСАМОЛЕЦ":

Мультфільмы (д) — 10.30 (мультлато). "Начныя ястрабы"** — 12.00, 15.00, 19.00, 20.30. "Бай-бай, бэбі"*** — 14.00, 17.00, 20.40. "Кат з Кабабланка" — 11.00, 13.00, 16.00. Зала індыйскага фільма: "Акіян" (2 с.) — 18.00.

"МІР":

"Жыкіны мемуары"*** — 12.00, 16.00, 20.00. "Вельмі верная жонка" — 14.00, 18.00. "Паліцэйская хватка" — 11.00, 15.00, 19.00. "Шэльма ў чорным"*** — 13.00, 17.00, 20.40. Відэазала: "Ніхто не ідэальны" — 14.30, 16.30, 18.30.

ХАТНІ ЭКРАН

1, чацвер

Беларускае тэлебачанне

8.00. Раніца рэспублікі.
8.10. Пад купалам Сусвету.
8.20. Надвор'е.
8.30. Пяць хвілін на жарты.
8.35. "Крэда".
8.55. Урокі здароўя.
◆9.20. "Маё каханне, мой смутак".
10.20. Кампазітар А.Арэхаў.
11.05. "Залаты плёс". Д/ф.
* 11.55. Мультфільмы.
12.20. "Славянскі базар-94". "Песнярам" – 25. Юбілейны канцэрт.
15.05. "Карусель на базарнай плошчы".
16.30. ТБ – школе. Паэзія А.Куляшова.
17.05. Праграма перадач.
17.10. "Бімбат".
17.30. Навіны.
* 17.40. "Муравейка Ціпа".
17.50. "Жывая гісторыя. "Буквар".
18.05. Зачытайце маё пісьмо...
18.10. Абласныя навіны (Гродна).
18.25. Навіны Бі-бі-сі.
19.00. Чэмпіянат міжнароднай прафесійнай баскетбольнай лігі. РТІ (Мінск) – ЦСК ВПС (Самара).
20.35. Калыханка.
21.00. Панарама.
◆21.35. "Маё каханне, мой смутак".
22.35. Пад купалам Сусвету.
22.45. НІКа.
23.00. "Крок".
0.20. Надвор'е.

Канал "Астанкіна"

7.00, 10.00, 15.00, 17.00, 20.00, 23.00. Навіны.
8.00. Агляд рынку нерухомасці.
8.20. Паглядзі, паслухай...
◆8.40. "Дзікая ружа".
9.10. Гучыць домра.
9.25. Каўказ. "Кабардзіна-Балкарыя". Д/ф.
9.45. Прадпрымальнік.
* 15.25. "Вайна гобатаў".
15.50. Дзеці Масквы.
16.40. Тэлерадыёкампанія "Мір".
17.25. Дакументы і лёсы.
17.40. Загадка СБ.
17.50, 20.30. Надвор'е.
18.00. Гадзіна пік.
◆18.25. "Дзікая ружа".
18.50. Аўтарская праграма Л.Філатава.
19.40. Добрай ночы, малышы!
20.40. Масква–Крэмль.
21.00. Лато "Мільён".
21.30. Падарожжа да ведаў.
22.00. "Ялта–Масква–транзіт-94". Закрыццё конкурсу.

Канал "Расія"

6.00, 11.00, 15.00, 19.00, 22.00. Весткі.
7.00. Час дзелавых людзей.
7.30. Сем нот у цішыні. Б.Акуджава.
8.00. Навіны Эй-бі-сі.
8.25. Паехалі.
◆8.35. "Санта-Барбара".
9.25. "Катлаван". Д/ф.
10.35. Тэлегазета.
10.40. Сялянскае пытанне.
15.20. Студыя "Рост".
15.50. Там-там навіны.
16.05. Новая лінія.
16.30. "Гледзячы з Ніжняга".
16.50. М-трэст.
17.05. Будні.
17.45. Свята кожны дзень.
17.55. У свеце аўта- і мотаспорту.
18.25. Свая гульня.
19.25. Падрабязнасці.
◆19.35. "Санта-Барбара".
20.25. Пяць хвілін аб добрым жыцці.
20.30. Гранд-рэпартаж.
21.05. Праграма С.Шолахава.
22.20. Аўтаімгненне.
22.25. Зоркі гавораць.
22.30. Спартыўная карусель.
22.35. Экран крымінальных паведамленняў.
22.45. Зорны дождж.

Санкт-Пецярбург

12.00, 14.30, 18.30, 21.45. Інфарм ТБ.
12.10. Чароўная лінія.
12.25. "Нямецкая хваля".
13.00. Хуткая дапамога.
13.30. Іканастас вайны.
13.45. Урок нямецкай мовы.
14.00. "Загадка бухты Кратэрнай". Тэлефільм.
◆14.45. "Леў Талстой", "Анафема".
16.20. Сем пятніц на тыдні.
16.40. "Запомні, прынцэса, ці Тайна бабульчынай шкатулкі". Тэлеспектакль.
17.40. Рэформа і ўлада.
* 18.10. "Дзядулева дудачка".
18.50. Спорт, спорт, спорт...
◆19.05. "Чалавек з бульвара Капуцынаў".
20.45. Тэлеслужба бяспекі.
◆20.55. "Габой".
21.25. Тэлемагазін.
21.30. Па ўсёй Расіі.
22.00. Спартыўныя навіны.
22.15. Ваш стыль.
22.20. "Вячэрні звон". Музычны канал.

Канал НТВ

* 17.00. Мультфільмы.
17.30. Энцыклапедыя цудаў, або Вы хацелі аб гэтым даведацца.
18.00, 21.00. Сёння.
18.35. Такое спартыўнае жыццё.
◆19.25. "Бананы".
◆21.40. "Суддзя". 5-я серыя.
22.40. Часінка.
23.15. Адкрыты чэмпіянат ЗША па тэнісе.
◆24.00. "Разбуральнік хваль".

8-ы канал

◆18.00. "Гусарская балада".
* 19.30. Мультфільм.
◆20.05. "Месца сустрэчы змяніць нельга". 4-я серыя.
21.20. Да ведама.
21.35. БАНТ. Рэпартаж.
◆21.45. "Воўчае логава".

2, пятніца

Беларускае тэлебачанне

8.00. Раніца рэспублікі.
8.10. Эканамікст.
8.20. Пад купалам Сусвету.
8.30. Надвор'е.
8.40. Пяць хвілін на жарты.
8.45. "Роздум аб казцы". Д/ф.
9.00. ТБ – школе. Паэзія А.Куляшова.
◆9.35. "Маё каханне, мой смутак".
10.35. Фільм-канцэрт.
11.05. Роднае слова.
11.35. Сённяшні дзень ахвяр Чарнобыля.
* 12.35. "Хаджа Насрэдзін".
13.00. "Бімбат".
◆13.20. "Законны шлюб".
* 16.35. "Хто сказаў "мяў"?" і інш.
16.55. "Бімбат".
17.15. Навіны.
17.25. Навіны Бі-бі-сі.
18.00. Да свята беларускай пісьменнасці і друку.
20.05. Эканамікст.
20.15. Кінанарыс.
20.25. Пяць хвілін на жарты.
20.30. Кантакт.
20.35. Калыханка.
21.00. Панарама.
◆21.35. "У палаце прыбою".
23.05. Студыя "Тэлесябрына".
23.20. НІКа.
23.35. Пад купалам Сусвету.
23.45. Надвор'е.

Канал "Астанкіна"

7.00, 10.00, 15.00, 17.00, 20.00, 23.00. Навіны.
8.00. Новы старт.
8.15. Сарока.
◆8.40. "Дзікая ружа".
9.10. Лідзія Скоблікава. Аўтапартрэт.
9.45. Бізнес-клас.
◆15.25. "Прададзены смех". 2-я серыя.
* 16.35. "Лятаючы суслік".
16.50. Азбука ўласніка.
17.25. Кіпр: скрыжаванне болю і надзеі.
17.45. Чалавек і закон.
18.15, 20.35. Надвор'е.
◆18.20. "Дзікая ружа".
18.50. Поле цудаў.
19.40. Добрай ночы, малышы!
20.45. Чалавек тыдня.
◆21.05. "Кожнаму сваё пекла".
23.10. Палітбюро.
24.00. Чэмпіянат свету па водных відах спорту. Скачкі ў ваду.

Канал "Расія"

6.00, 11.00, 15.00, 19.00, 22.00. Весткі.
7.00. Час дзелавых людзей.
7.30. "Гарадок".
8.00. Навіны Эй-бі-сі.
8.25. Паехалі.
8.35. Йозеф Сук. Серэнада.
◆9.00. "Санта-Барбара".
9.50. Тэлегазета.
9.55. "К-2" прадстаўляе: "САС".
10.40. Сялянскае пытанне.
15.20. Студыя "Рост".
15.50. Там-там навіны.
16.05. Новая лінія.
◆16.50. "Яшчэ не чалавек". 1-я серыя.
17.45. Свята кожны дзень.
17.55. Шарман-шоу.
19.25. Падрабязнасці.
◆19.35. "Санта-Барбара".
20.25. Рэк-тайм.
21.00. Кліп-антракт. М.Распуціна.
21.05. Зона пакання. "Гандлёвы порт".
22.20. Аўтаімгненне.
22.25. Зоркі гавораць.
22.30. Спартыўная карусель.
◆22.35. "Таіс".

Санкт-Пецярбург

12.00, 14.30, 18.30, 21.45. Інфарм ТБ.
12.10. Чароўная лінія.
12.25. "Нямецкая хваля".
13.00. Хуткая дапамога.
* 13.30. "Кот і К".
13.40. "Юлька, Васька і іншыя". Тэлефільм.
14.10. "Мастацтва Фядоскіна". Д/ф.
◆14.45. "Чалавек з бульвара Капуцынаў".
16.25. Тэлемагазін.
* 16.30. "Пастка для Бамбра".
16.40. "Запомні, прынцэса, ці Тайна бабульчынай шкатулкі". Тэлеспектакль.
◆17.25. "Калі іграе клавесін".
18.10. "Памылка дзядзечкі Агу".
18.50. Спорт, спорт, спорт...
◆19.05. "Башы-Ачук".
21.00. Тэлеслужба бяспекі.
21.25. Тэлемагазін.
21.30. Будні.
22.00. Спартыўныя навіны.
22.15. Ваш стыль.
◆22.20. "Папяровы тыгр". (ЗША).

Канал НТВ

* 17.00. Мультфільм.
17.30. Энцыклапедыя цудаў, або Вы хацелі аб гэтым даведацца.
18.00, 21.00. Сёння.
18.35. Футбольны клуб.
◆19.10. "Сельская настаўніца".
◆21.40. "Суддзя". 6-я серыя.
22.40. Часінка.
23.15. Адкрыты чэмпіянат ЗША па тэнісе.
◆24.00. "Прыгажосць заганы" (Югаславія).

8-ы канал

◆18.00. "Швейцарскія рабінзоны".
* 18.45. Мультфільм.
19.15. Гарадскі гадзіннік.
◆19.20. "Месца сустрэчы змяніць нельга". 5-я серыя.
20.45. Foxy music.
21.30. Час мясцовы.
◆22.00. "Жанчына ў капелюшы".

Каб зэканоміць ваш час:
◆ мастацкія фільмы
* мультфільмы

Надвор'е

Сёння днём па рэспубліцы чакаецца воблачнае з праясненнямі надвор'е, тэмпература паветра ў Гродна, Брэсце — +20—+22°, Гомелі — +21—+23°, Магілёве, Віцебску, Мінску — +18—+20°. У наступныя двое сутак па заходняй палове рэспублікі — дажджы, навальніцы. Тэмпература паветра ноччу — +8—+13°, днём 2-га — +18—+23°, 3-га — +20—+25°.

Валянціна СКРЭБЕЦ, інжынер-сіноптык Белгідрамета.

Дзяжурны рэдактар НАТАЛЛЯ СТРАЛКОВА. Стыльрэдактар Валянціна СКАРЫНКІНА.

Заснавальнікі: ЦК СМБ, калектыў рэдакцыі газеты "Чырвоная змена".
Выдавец: газетна-выдавецкае закрытае акцыянернае таварыства "Маладняк", 220013 г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а.
Газета ўзнагароджана ордэнам Працоўнага Чырвонага Сцяга. Набрана і звярстана ў наборна-выдавецкім бюро "ЧЗ".
Друкарня выдавецтва "Беларускі Дом друку", 220013, г.Мінск, пр. Ф. Скарыны, 79.
Выходзіць у аўторак, чацвер і суботу.

Аўтары надрукаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць прыведзеных фактаў. Рэдакцыя можа друкаваць артыкулы ў парадку абмеркавання, не падзяляючы пункту гледжання аўтара.
Час падпісання ў друк: па графіку – 19.20, падпісана – 19.20.
М. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
Індэкс 63129. Тыраж 45 000. Зак. 95.

АДРАС РЭДАКЦЫІ: 220013 г.МІНСК, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а.
ТЭЛЕФОНЫ: прыёмная – 68-26-27; намеснікі галоўнага рэдактара – 32-12-82, 68-29-45; сакратарыят – 68-29-28; аддзел палітыкі – 68-25-55; аддзел эканомікі і сацыяльных праблем – 68-28-52; аддзел культуры і гістарычнай спадчыны, маральна-этычнага выхавання – 68-25-93; аддзел пісьмаў і вывучэння грамадскай думкі – 68-28-32; аддзел школьнай і студэнцкай моладзі – 68-25-93; аддзел інфармацыі, аглядальнікі – 68-27-21; аглядальнікі – 68-29-26; аддзел ілюстрацый – 68-27-74, 68-25-41; ул. кар. па Брэсцкай вобл. – (01622) 5-57-57, ул. кар. па Віцебскай вобл. – (02132) 2-36-37.
РЭКЛАМНАЯ СЛУЖБА – тэл.68-27-21, 68-29-45. Факс: 32-21-03.

РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ: Сяргей БАЛЦЭВІЧ (адказны сакратар), Валянцін БАРЫСЕВІЧ, Валерый ВАРАНЕЦКІ, Валерый ІВАНОЎ, Мікалай ЛАРКОВІЧ, Віктар ЛЮКОВІЧ, Алесь МАСАРЭНКА, Станіслаў НІЧЫПАРОВІЧ, Аляксандр САЛАМАХА (першы нам.галоўнага рэдактара), Павел СІМАНАЎ (нам.галоўнага рэдактара, дырэктар агенцтва "ЧЗ-інфарм"), Алег СЛУКА, Наталля СТРАЛКОВА, Кузьма ШАПЛЫКА, Вольга ШАЎКО, Майя ШЭНДРЫК.

Галоўны рэдактар Уладзімір БЕЛЬСКІ